



EUROPEISKA UNIONEN

EUROPAPARLAMENTET

RÅDET

**Bryssel den 29 april 2024
(OR. en)**

**2023/0046(COD)
LEX 2335**

**PE-CONS 55/1/24
REV 1**

**TELECOM 98
COMPET 240
MI 226
CODEC 621**

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM ÅTGÄRDER FÖR ATT
MINSKA KOSTNADERNA FÖR UTBYGGNAD AV GIGABITNÄT FÖR ELEKTRONISK
KOMMUNIKATION, OM ÄNDRING AV FÖRORDNING (EU) 2015/2120 OCH OM
UPPHÄVANDE AV DIREKTIV 2014/61/EU (GIGABITINFRASTRUKTURFÖRORDNINGEN)**

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/...

av den 29 april 2024

**om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk
kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120
och om upphävande av direktiv 2014/61/EU
(Gigabitinfrastrukturförordningen)**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA
FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet², och

¹ EUT C 349, 29.9.2023, s. 116.

² Europaparlamentets ståndpunkt av den 23 april 2024 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 29 april 2024.

av följande skäl:

- (1) Den digitala ekonomin har förändrat den inre marknaden i grunden under det senaste årtiondet. Unionens vision är en digital ekonomi som skapar hållbara ekonomiska och sociala fördelar, baserat på högklassig, tillförlitlig och säker konnektivitet för alla i EU, inbegripet i landsbygdsområden, avlägsna och glesbefolkade områden samt i transportkorridorer. En digital infrastruktur av hög kvalitet som baseras på nät med mycket hög kapacitet enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972³ ligger till grund för nästan alla sektorer i en modern och innovativ ekonomi. Den kan erbjuda innovativa tjänster, effektivare affärsverksamhet och smarta, hållbara och digitala samhällen och samtidigt bidra till att nå unionens klimatmål. Detta är av strategisk betydelse för den sociala och territoriella sammanhållningen och mer allmänt för unionens konkurrenskraft, resiliens, digitala suveränitet och digitala ledarskap. Digitaliseringen har en djupgående inverkan på den sociala, ekonomiska, politiska och kulturella vardagen för alla människor i unionen. I detta hänseende kan begränsad tillgång och otillräcklig nätutbyggnad fördjupa de sociala ojämlikheterna och därmed skapa en ny digital klyfta mellan de människor som fullt ut kan dra nytta av en effektiv och säker digital konnektivitet som ger dem tillgång till en stor mängd tjänster, och de som inte kan det. I detta hänseende bör utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet i landsbygdsområden, avlägsna och glesbefolkade områden samt i subventionerade boenden vara en prioritering för offentliga investeringsprojekt som en central aspekt av social delaktighet. Därför bör fysiska och juridiska personer i den privata och offentliga sektorn ha möjlighet att delta i den digitala ekonomin.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).

- (2) Den snabba tekniska utvecklingen, den exponentiella ökningen av bredbandstrafiken och den ökande efterfrågan på avancerad konnektivitet med mycket hög kapacitet tilltog ytterligare under covid-19-pandemin. Till följd av detta har de mål som fastställdes i kommissionens meddelande av 19 maj 2010 med titeln *En digital agenda för Europa* till största delen uppnåtts, men de har också blivit föråldrade. Andelen hushåll som har tillgång till en internethastighet på 30 Mbit/s har ökat från 58,1 % 2013 till 90 % år 2022. En tillgång på endast 30 Mbit/s är inte längre framtidssäkrad och inte anpassad till de nya mål som fastställs i direktiv (EU) 2018/1972 för att säkerställa konnektivitet och utbredd tillgång till nät med mycket hög kapacitet. I Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481⁴ fastställde unionen därför uppdaterade mål för 2030 som bättre motsvarar de förväntade konnektivitetsbehoven i framtiden, där alla europeiska hushåll bör täckas av ett gigabitnät och alla befolkade områden har nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G.
- (3) För att uppnå dessa mål behövs strategier för att påskynda, förenkla och sänka kostnaderna för utbyggnaden av fasta och trådlösa nät med mycket hög kapacitet i hela unionen, inbegripet lämplig planering, stärkt samordning och inrättande av förenklade och strömlinjeformade tillståndsförfaranden som ett sätt att minska den administrativa bördan för både operatörer och nationella förvaltningar.

⁴ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 (EUT L 323, 19.12.2022, s. 4).

- (4) Integrering av rymdbaserad och markbunden infrastruktur är viktig för utbyggnaden av konnektivitet och för förberedelserna för nästa våg av digital infrastruktur, så att unionen kan ta ledningen. Tack vare den senaste tidens tekniska framsteg har satellitbaserade kommunikationskonstellationer kunnat utvecklas och gradvis erbjuda konnektivitetstjänster med hög hastighet och relativt låg latens, i syfte att möjliggöra konnektivitet och stärka sammanhållningen inom unionen, inbegripet de yttersta randområdena och landsbygdsområden, avlägsna och glesbefolkade områden. I detta hänseende kan de resurser som tillhandahålls genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/588⁵, särskilt den framtida satellitkonstellationens potentiella kommersiella internetanslutningskapacitet, beaktas i planeringen och utbyggnaden av fasta och trådlösa nät med mycket hög kapacitet i hela unionen och, när så är möjligt, bidra till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet. Det är viktigt att understryka att satellitkonnektivitet även innefattar markbaserade element vars utbyggnad kan underlättas av den här förordningen.
- (5) Utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet i hela unionen kräver betydande investeringar, varav en betydande del utgörs av kostnader för anläggningsarbeten. Gemensamt utnyttjande av fysisk infrastruktur skulle begränsa behovet av kostsam anläggningsarbeten och effektivisera utbyggnaden av avancerad bredbandsteknik.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/588 av den 15 mars 2023 om inrättande av unionens program för säker konnektivitet för perioden 2023–2027 (EUT L 79, 17.3.2023, s. 1).

- (6) En stor del av kostnaderna för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet kan hänföras till en ineffektiv utbyggnadsprocess relaterade till: a) användningen av befintlig passiv infrastruktur, såsom ledningar, rör, manhål, kopplingsskåp, stolpar, master, antenninstallationer, torn och andra stödkonstruktioner, b) flaskhalsar relaterade till samordningen av bygg- och anläggningsprojekt som utförs av nätoperatörer eller offentliga organ, c) betungande och utdragna tillståndsförfaranden, och d) flaskhalsar i samband med utbyggnaden av nät i byggnader, som orsakar stora finansiella hinder, särskilt i landsbygdsområden.
- (7) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU⁶, som antogs för att möta behovet av att sänka kostnaderna för bredbandsutbyggnad, omfattade åtgärder för gemensamt utnyttjande av infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt och minskning av administrativa bördor. För att ytterligare underlätta utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, inbegripet fiber och 5G, efterlyste Europeiska rådet, i sina slutsatser av den 9 juni 2020 om att forma Europas digitala framtid, ett paket med ytterligare åtgärder för att stödja nuvarande och kommande behov av nätutbyggnad, bland annat genom en översyn av direktiv 2014/61/EU.
- (8) De åtgärder som fastställs i direktiv 2014/61/EU bidrog till en mindre kostsam utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. Dessa åtgärder bör dock stärkas och strömlinjeformas för att ytterligare minska kostnaderna och påskynda nätutbyggnaden.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (EUT L 155, 23.5.2014, s. 1).

- (9) Åtgärder som syftar till att effektivisera användningen av offentlig och privat befintlig infrastruktur och minska kostnaderna och hindren för att utföra nya anläggningsarbeten bör bidra betydligt till att säkerställa en snabb och omfattande utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet, även i landsbygdsområden, avlägsna eller glesbefolkade områden samt i transportkorridorer. Dessa åtgärder bör upprätthålla en effektiv konkurrens utan att skada den befintliga infrastrukturens säkerhet och smidiga drift eller folkhälsan och miljön. Lämpliga metoder och vetenskapliga uppgifter bör beaktas.

- (10) Vissa medlemsstater har vidtagit åtgärder för att minska kostnaderna för bredbandsutbyggnad, bland annat genom att gå längre än bestämmelserna i direktiv 2014/61/EU. Åtgärderna skiljer sig dock fortfarande mycket åt mellan medlemsstaterna och har lett till olika resultat i unionen. Att utvidga vissa av dessa åtgärder i hela unionen och vidta nya förstärkta åtgärder skulle kunna bidra avsevärt till en bättre fungerande digital inre marknad. Skillnader i lagstadgade krav och inkonsekvent tillämpning av unionens regler hindrar ibland samarbetet mellan allmännyttiga företag. Skillnaderna kan också skapa inträdeshinder för nya företag som tillhandahåller, eller som har auktorisation för att tillhandahålla, allmänna elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter, enligt definitionen i artikel 2.29 i direktiv (EU) 2018/1972 (operatörer). Dessa skillnader kan också leda till att nya affärsmöjligheter går förlorade, vilket i sin tur hindrar utvecklingen av en inre marknad för användning och utbyggnad av fysisk infrastruktur för nät med mycket hög kapacitet. De åtgärder som anmälts i de nationella färdplaner och genomföranderapporter som antagits av medlemsstaterna enligt kommissionens rekommendation (EU) 2020/1307⁷ omfattar dessutom varken alla områden i direktiv 2014/61/EU eller alla frågor på ett konsekvent och fullständigt sätt. Detta trots att det är av yttersta vikt att åtgärder vidtas under hela utbyggnadsprocessen och inom alla sektorer för att uppnå en enhetlig och betydande effekt. Medlemsstaterna bör, som anges i rekommendation (EU) 2020/1307, uppmuntras att fortsätta att genomföra bästa praxis, som kan underlätta genomförandet av denna förordning i linje med principen om minimiharmonisering.

⁷ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1307 av den 18 september 2020 om en gemensam verktygslåda för unionen för att minska kostnaderna för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet och säkerställa snabb och investeringsvänlig tillgång till 5G-radiospektrum, för att främja konnektivitet till stöd för den ekonomiska återhämtningen från covid-19-krisen i unionen (EUT L 305, 21.9.2020, s. 33).

- (11) Denna förordning syftar till att stärka och harmonisera rättigheter och skyldigheter som gäller i hela unionen för att påskynda utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet och den sektorsövergripande samordningen, inbegripet stomnät och nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G. På grund av den ihållande fragmenteringen av marknaderna för elektronisk kommunikation kan företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät inte uppnå stordriftsfördelar. En brist på konnektivitet av hög kvalitet i unionen kan ha en stark effekt i senare led på gränsöverskridande handel och tillhandahållande av tjänster, eftersom många tjänster kan tillhandahållas endast om det finns ett nät med tillfredsställande prestanda i hela unionen. Samtidigt som denna förordning säkerställer lika villkor hindrar den inte att medlemsstaterna inför eller bibehåller striktare eller mer detaljerade nationella regler i överensstämmelse med unionsrätten som syftar till att främja gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur eller möjliggöra en effektivare och snabbare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur genom att komplettera eller gå längre än de rättigheter och skyldigheter som fastställs i denna förordning och tillhandahålla lösningar för att uppnå dess mål. Medlemsstaterna skulle till exempel kunna anta sådana striktare eller mer detaljerade regler för att förkorta tidsfristerna för att bevilja eller avslå tillstånd som krävs för utbyggnad, införa kompletterande undantag för tillstånd, utvidga bestämmelserna om samordning av bygg- och anläggningsprojekt till privatfinansierade projekt eller kräva att mer information om fysisk infrastruktur eller planerade bygg- och anläggningsprojekt lämnas till en central informationspunkt i elektroniskt format, utvidga bestämmelserna om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur till privatägda byggnader liksom införa ytterligare åtgärder för att påskynda tillståndsförfaranden, förutsatt att de inte strider mot unionsrätten, inbegripet bestämmelserna i denna förordning,

- (12) För att säkerställa rättssäkerhet, bland annat när det gäller särskilda regleringsåtgärder som införts enligt del II avdelning II kapitlen II–IV i direktiv (EU) 2018/1972, kommissionens direktiv 2002/77/EG⁸ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555⁹, bör bestämmelserna i de direktiven ha företräde framför denna förordning. Denna förordning påverkar inte de nationella regleringsmyndigheternas möjlighet att behålla eller införa åtgärder som inte omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning, såsom tillträdesskyldigheter för ledningar i byggnader, i enlighet med direktiv (EU) 2018/1972.

⁸ Kommissionens direktiv 2002/77/EG av den 16 september 2002 om konkurrens på marknaderna för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (EGT L 249, 17.9.2002, s. 21).

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972, och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333, 27.12.2022, s. 80).

- (13) Det kan vara betydligt effektivare för operatörer, särskilt nya aktörer, att återanvända befintlig fysisk infrastruktur, inbegripet annan allmännyttig infrastruktur, för att bygga ut nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Detta gäller särskilt i områden där det inte finns något lämpligt elektroniskt kommunikationsnät eller där det kanske inte är ekonomiskt genomförbart att bygga ny fysisk infrastruktur. Dessutom kan synergier mellan sektorer avsevärt minska behovet av bygg- och anläggningsprojekt i samband med utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet. Denna återanvändning kan också minska de sociala och miljömässiga kostnaderna i samband med dessa arbeten, såsom föroreningar, buller och trafikstockningar. Därför bör denna förordning inte bara tillämpas på operatörer utan även på ägare eller innehavare av nyttjanderätter till stor, samhällsomfattande fysisk infrastruktur som lämpar sig för element av elektroniska kommunikationsnät, till exempel fysiska nät för el, gas, vatten och avlopp samt dräneringssystem, uppvärmning och transporter. När det gäller rättighetsinnehavare ändrar detta inte tredje parts äganderätt eller begränsar utövandet av sådana rättigheter. I tillämpliga fall bör även hyresgästers rättigheter beaktas i detta syfte.
- (14) För att förbättra utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet på den inre marknaden bör det i denna förordning fastställas rättigheter för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter (inbegripet företag av offentlig karaktär) att få tillträde till fysisk infrastruktur, oavsett var den är belägen, på rättvisa och rimliga villkor som är förenliga med det normala utövandet av äganderätten. Skyldigheten att bevilja tillträde till fysisk infrastruktur bör inte påverka rättigheterna för ägaren till den mark eller byggnad där infrastrukturen finns.

- (15) Mot bakgrund av den snabba utvecklingen när det gäller företag som främst tillhandahåller tillhörande faciliteter såsom mastföretag (*tower companies*), som spelar en allt viktigare roll som leverantörer av tillträde till fysisk infrastruktur som är lämplig för att installera element av trådlösa elektroniska kommunikationsnät, till exempel 5G, bör definitionen av *nätoperatör* utvidgas från att omfatta företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och operatörer av andra typer av nät, såsom transport, gas och elektricitet, till att även omfatta företag som tillhandahåller tillhörande faciliteter, vilka således bör komma att omfattas av alla skyldigheter och fördelar enligt denna förordning, förutom bestämmelserna om fysisk infrastruktur i byggnader och tillträde. För att säkerställa tjänsternas kontinuitet och förutsägbarhet inför den planerade utbyggnaden av tillhörande faciliteter bör juridiska personer som i första hand är verksamma som markarrendatorer eller som innehavare av andra rättigheter till mark än äganderätt, där faciliteter planeras eller har installerats i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet, eller som förvaltar arrendeavtal för markägares räkning, och operatörer i god tro förhandla om tillträde till mark och informera nationella tillsynsmyndigheter om sina avtal, inbegripet det förhandlade priset, som när så är lämpligt bör återspegla marknadsvillkoren. För att underlätta sådana diskussioner bör medlemsstaterna tillhandahålla vägledning, i synnerhet om priset för tillträde till mark.

- (16) Medlemsstaterna bör kunna utvidga de skyldigheter som fastställs i denna förordning till organ som inte omfattas av dess tillämpningsområde, såsom organisatoriska enheter som inte enligt lag tillerkänts ställning som juridisk person men som har rättskapacitet och fullt ut kan delta i ekonomiska transaktioner, eller företag som har en koncession från offentliga myndigheter.
- (17) Mot bakgrund av den låga differentieringsgraden kan den fysiska infrastrukturen i ett nät ofta rymma en stor mängd element av elektroniska kommunikationsnät samtidigt utan att det påverkar den huvudsakliga tjänst som tillhandahålls och med minimala anpassningskostnader. Dessa element omfattar även sådana som kan leverera bredbandstjänster i hastigheter på minst 100 Mbit/s i enlighet med principen om teknikneutralitet. Därför kan fysisk infrastruktur som är avsedd att endast fungera som bärande infrastruktur för andra nätelement, utan att bli ett aktivt nätelement, i princip användas för kablar, utrustning eller andra element av elektroniska kommunikationsnät, oavsett den fysiska infrastrukturens faktiska användning eller vem som äger den, säkerhetsrisker eller framtida affärsintressen för infrastrukturens ägare. Den fysiska infrastrukturen för allmänna kommunikationsnät kan i princip också användas för att rymma andra nätelement. Således bör operatörer av elektroniska kommunikationsnät i tillämpliga fall kunna ge tillträde till sina nät så att andra nät kan byggas ut. Medlemsstaterna bör kunna ange formella administrativa krav för en begäran om tillträde, exempelvis formen för en sådan begäran, eller för utkastet till avtal eller utkastet till projekt för installation av nät med mycket hög kapacitet. Utan att det påverkar det mål av allmänintresse som eftersträvas med tillhandahållandet av huvudtjänsten bör synergieffekter mellan nätoperatörer samtidigt uppmuntras för att bidra till uppnåendet av de digitala mål som anges i beslut (EU) 2022/2481.

- (18) Om det inte finns något motiverat undantag kan fysiska infrastrukturelement som ägs eller kontrolleras av offentliga organ, inbegripet när de förvaltas av en enhet som anförtrotts uppgifter på dessa offentliga organs vägnar, även om de inte ingår i ett nät, också rymma element av elektroniska kommunikationsnät och bör i sådana fall göras tillgängliga för att underlätta installation av nätelement för nät med mycket hög kapacitet, särskilt trådlösa nät. Exempel på fysiska infrastrukturelement är byggnader, inbegripet deras tak och delar av deras fasader, ingångar till byggnader och andra tillgångar, bland annat väg- och gatuutrustning såsom lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus, annonspelare och vägtullportaler, liksom buss- och spårvagnshållplatser, tunnelbane- och järnvägsstationer och tunnlar. Det är medlemsstaternas sak att, i samarbete med regionala och lokala myndigheter identifiera de specifika kategorier av fysisk infrastruktur som ägs eller kontrolleras av offentliga organ på deras territorier där tillträdesskyldigheter inte kan tillämpas, till exempel av skäl som rör arkitektoniskt, historiskt eller religiöst värde eller miljövärde, nationell säkerhet eller trafiksäkerhet. För att säkerställa allmänhetens acceptans och hållbar utbyggnad bör nätelementen i nät med mycket hög kapacitet ha minimal visuell påverkan.

- (19) Å ena sidan skulle hela områden, särskilt i landsbygdsområden, kunna bli utan konnektivitet på grund av att den offentliga sektorns infrastruktur inte medger eller inte är lämplig för installation av element av nät med mycket hög kapacitet. Å andra sidan finns det kommersiella byggnader som är det enda alternativet för att rymma sådana element. För att säkerställa konnektivitet i avlägsna områden och glesbefolkade områden och överbrygga den digitala täckningsklyftan mellan landsbygdsområden och tätbebyggda områden, samtidigt som störningar av privat egendom minimeras, och där det inte finns något alternativ till att utveckla nät med mycket hög kapacitet i det berörda området, skulle medlemsstaterna, om vissa särskilda villkor är uppfyllda, kunna föreskriva att ägare av privata kommersiella byggnader i landsbygdsområden eller avlägsna områden bör bevilja operatörer tillträde till sådana byggnader till rättvisa och rimliga villkor och till priser som återspeglar marknadsvillkoren. Denna skyldighet skulle tillämpas endast om samtliga av följande villkor är uppfyllda: Det finns inte något – fast eller mobilt – nät med mycket hög kapacitet av samma typ som det som den som ansöker om tillträde avser att bygga ut i det berörda området och det finns ingen plan för att bygga ut ett sådant nät baserat på den information som samlats in via den centrala informationspunkten och som är tillgänglig den dag då begäran görs. Det finns ingen tillgänglig befintlig fysisk infrastruktur som ägs eller kontrolleras av nätoperatörer eller offentliga organ som är tekniskt lämplig för att rymma element i nät med mycket hög kapacitet i det berörda området.

- (20) Tillämpningen av denna förordning bör inte påverka eventuella särskilda skyddsåtgärder som behövs för att säkerställa nationell säkerhet, säkerhet och folkhälsa samt nätsäkerheten och nätens integritet, särskilt kritisk infrastruktur, enligt definitionen i nationell rätt, och för att säkerställa att den huvudsakliga tjänst som tillhandahålls av en nätoperatör eller ett offentligt organ inte påverkas, särskilt när det gäller nät som används för att tillhandahålla dricksvatten. Allmänna bestämmelser i nationell lagstiftning som förbjuder nätoperatörer att förhandla om tillträde till fysisk infrastruktur för företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter skulle dock kunna förhindra att det skapas en marknad för tillträde till fysisk infrastruktur. Sådana allmänna bestämmelser bör därför avskaffas. Samtidigt bör de åtgärder som fastställs i denna förordning inte hindra medlemsstaterna från att uppmuntra allmännyttiga operatörer att ge tillträde till infrastruktur genom att undanta intäkterna från tillträdet till deras fysiska infrastruktur vid beräkningen av slutanvändaravgifter för deras huvudsakliga verksamhet(er), i enlighet med tillämplig unionsrätt.

- (21) För att säkerställa rättssäkerhet och undvika en oproportionell börda för nätoperatörer till följd av samtidig tillämpning av två olika system för tillträde till samma fysiska infrastruktur, bör fysisk infrastruktur som omfattas av tillträdesskyldigheter som införts av nationella regleringsmyndigheter enligt direktiv (EU) 2018/1972 eller tillträdesskyldigheter som följer av tillämpningen av unionens regler om statligt stöd inte omfattas av de tillträdesskyldigheter som fastställs i denna förordning, så länge sådana tillträdesskyldigheter kvarstår. Denna förordning bör dock vara tillämplig när en nationell regleringsmyndighet har infört en tillträdesskyldighet enligt direktiv (EU) 2018/1972 som begränsar användningen av den berörda fysiska infrastrukturen. Detta kan till exempel inträffa när en operatör som planerar att ansluta basstationer begär tillträde till befintlig fysisk infrastruktur som omfattas av tillträdesskyldigheter på marknaden för tillträde till särskild kapacitet i grossistledet i den mening som avses i kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245¹⁰.

¹⁰ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245 av den 18 december 2020 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, 18.12.2020, C(2020) 8750 (EUT L 439, 29.12.2020, s. 23).

- (22) För att säkerställa proportionalitet och bevara investeringsincitamenten bör en nätoperatör eller ett offentligt organ ha rätt att vägra tillträde till specifik fysisk infrastruktur av objektiva och motiverade skäl. I synnerhet kan en fysisk infrastruktur för vilken tillträde har begärts vara tekniskt olämplig på grund av särskilda omständigheter, eller på grund av brist på tillgängligt utrymme eller framtida behov av utrymme som är tillräckligt påvisbara, till exempel i allmänt tillgängliga investeringsplaner. För att undvika eventuell snedvridning av konkurrensen eller eventuellt missbruk av villkoren för att vägra tillträde bör en sådan vägran vederbörligen motiveras och grundas på objektiva och detaljerade skäl. Sådana skäl skulle till exempel inte anses vara objektiva om ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät har byggt ut fysisk infrastruktur tack vare samordning av bygg- och anläggningsprojekt med en annan nätoperatör än en operatör av elektroniska kommunikationsnät och vägrar att bevilja tillträde på grund av en påstådd brist på utrymme för att rymma element av nät med mycket hög kapacitet till följd av beslut som fattats av det företag som står under dess kontroll. I ett sådant fall kan snedvridning av konkurrensen uppstå om det inte finns några andra nät med mycket hög kapacitet i det område som potentiellt berörs av begäran om tillträde. Under särskilda omständigheter kan gemensam användning av infrastruktur äventyra säkerheten eller folkhälsan, nätens integritet och nätsäkerheten, inbegripet säkerheten i kritisk infrastruktur, eller äventyra tillhandahållandet av de tjänster som främst tillhandahålls via samma infrastruktur.

Om nätoperatören redan tillhandahåller passivt fysiskt tillträde i grossistledet till elektroniska kommunikationsnät som skulle tillgodose behoven hos den som ansöker om tillträde, såsom tillträde till svartfiber eller fiber, kan tillträdet till den underliggande fysiska infrastrukturen ha negativ ekonomisk inverkan på nätoperatörens affärsmodell och investeringsincitament, och därmed hindra en snabb utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet i landsbygdsområden och avlägsna områden. Denna förordning hindrar inte medlemsstaterna från att begränsa villkoren för att vägra tillträde på grundval av att det finns ett alternativt erbjudande om tillträde till svartfiber eller fiber, om sådana produkter på den relevanta marknaden inte skulle utgöra en genomförbar alternativ metod för passivt fysiskt tillträde i grossistledet till elektroniska kommunikationsnät. En ineffektiv duplicering av nätelement i nät med mycket hög kapacitet som äventyrar initiala investeringar och investeringsplaner bör undvikas, särskilt i landsbygdsområden, där det kanske inte är ekonomiskt lönsamt med mer än ett nät med mycket hög kapacitet, utan att detta påverkar tillämpningen av direktiv 2002/77/EG, förutsatt att resultatet av ett sådant beslut förblir förenligt med principen om likabehandling. Vid bedömningen av huruvida villkoren för sådana alternativa metoder för fysiskt tillträde i grossistledet är rättvisa och rimliga bör hänsyn bland annat tas till den underliggande affärsmodellen för det företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät och som beviljar tillträde samt till behovet av att undvika varje förstärkning av endera partens betydande inflytande på marknaden, och huruvida den som tillhandahåller tillträde binder eller kombinerar detta tillträde med tjänster som inte är absolut nödvändiga.

- (23) För att bevara investeringsincitament och undvika negativa och oavsiktliga ekonomiska konsekvenser för affärsmodellen för den operatör som är först med att bygga ut fibernät till fastigheter, särskilt i landsbygdsområden, kan medlemsstaterna, om en liknande grund för avslag redan tillämpas i nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, när ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät söker tillträde till det enda fibernät som finns i dess måltäckningsområde, föreskriva att den som tillhandahåller tillträde kan vägra tillträde till sin fysiska infrastruktur om denna på rättvisa och rimliga villkor tillhandahåller en genomförbar alternativ metod för aktivt tillträde i grossistledet som är lämplig för tillhandahållande av nät med mycket hög kapacitet. Ett sådant aktivt tillträde i grossistledet bör för den begärande operatören säkerställa tillgången till nät med mycket hög kapacitet och möjligheten att tillhandahålla tjänster med den kvalitet och de egenskaper som är inneboende i nät med mycket hög kapacitet och som är jämförbara med passivt tillträde, exempelvis tillträde till svartfiber eller fiber, när det gäller möjliga kvalitets- eller tjänsteegenskaper. Dessutom bör dessa genomförbara alternativa metoder för aktivt tillträde i grossistledet tillhandahållas på en icke-diskriminerande och öppen grund. För detta ändamål bör den operatör som tillhandahåller tillträde till andra operatörer tillämpa likvärdiga villkor under likvärdiga förhållanden och tillhandahålla tjänster och information till andra operatörer på samma villkor och av samma kvalitet som operatören tillhandahåller med avseende på sina egna, eller sina dotterbolags eller partners, tjänster i syfte att garantera likabehandling och erbjuda lika möjligheter för alla operatörer, inbegripet den tillhandahållande operatören.

- (24) För att underlätta återanvändning av befintlig fysisk infrastruktur bör nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur, när operatörer begär tillträde inom ett angivet område, erbjuda gemensam användning av sina faciliteter på rättvisa och rimliga villkor, inbegripet pris, om inte tillträde vägras av objektiva och motiverade skäl. Offentliga organ bör också vara skyldiga att erbjuda tillträde på icke-diskriminerande villkor. Beroende på omständigheterna kan flera aspekter påverka villkoren för beviljandet av sådant tillträde. Sådana faktorer innefattar a) förebyggande skyddsåtgärder som införs för att begränsa den negativa inverkan på nätsäkerheten och nätens integritet, b) särskilda bestämmelser om skadeståndsansvar i händelse av skador, c) användning av offentligt stöd som beviljats för byggandet av infrastrukturen, inklusive särskilda villkor kopplade till stödet eller som föreskrivs i nationell rätt i enlighet med unionsrätten, d) förmågan att tillhandahålla infrastrukturkapacitet som uppfyller kraven på allmännyttiga tjänster, och e) restriktioner till följd av nationella bestämmelser som syftar till att skydda miljön, inbegripet att minimera infrastrukturens visuella påverkan för att säkerställa allmänhetens acceptans, samt folkhälsan eller den allmänna säkerheten eller att uppnå samhällsplaneringsmål.

- (25) Investeringar i fysisk infrastruktur för allmänna elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter bör direkt bidra till de mål som fastställs i beslut (EU) 2022/2481 och ske utan opportunistiskt beteende. Eftersom nätoperatörer, inbegripet operatörer och allmännyttiga företag, och offentliga organ omfattas av tillträdesskyldigheter bör kriterierna för att fastställa rättvisa och rimliga priser och undvika alltför höga priser bestämmas med beaktande av deras olika situationer och affärsmodeller. Till exempel bör alla som tillhandahåller tillträde ha en realistisk möjlighet att täcka kostnaderna för tillhandahållandet av tillträde till sin fysiska infrastruktur och eventuella merkostnader för underhåll och anpassning som uppstår till följd av tillträde till sådan infrastruktur. I synnerhet bör alla skyldigheter avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur eller samordning av bygg- och anläggningsprojekt som åläggs operatörer, inbegripet företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller enbart tillhörande faciliteter, noggrant beakta ett antal faktorer såsom investeringarnas ekonomiska bärkraft baserat på deras riskprofil och behovet av en skälig avkastning på dessa investeringar och eventuella tidsplaner för avkastningen på investeringar.
- Slutligen bör fastställandet av tillträdespriser säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till de olika affärsmodellerna hos de operatörer som i första hand tillhandahåller tillhörande faciliteter och erbjuder fysiskt tillträde till fler än en leverantör av allmänna elektroniska kommunikationsnät, med beaktande av relevant vägledning från kommissionen. I samband med att nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur fastställer priser och villkor skulle vissa befintliga avtal och kommersiella villkor som överenskommits mellan dem som ansöker om tillträde och dem som tillhandahåller tillträde kunna användas av antingen dem som tillhandahåller tillträde eller av tvistlösningsorgan som riktmärke för att avgöra om priser och villkor är rättvisa och rimliga, eftersom de återspeglar marknadspriser och marknadsvillkor vid tidpunkten då avtalet ingås. Detta bör inte påverka tvistlösningsorgans bedömning, som bland annat kan beakta att de avtal som parterna lägger fram inte uppfyller de kriterier för prissättning som föreskrivs i denna förordning.

- (26) Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur kan sakna tillräckliga resurser, tillräcklig erfarenhet eller nödvändig teknisk kunskap för att inleda förhandlingar med operatörer om tillträde. För att underlätta tillgången till dessa offentliga organs fysiska infrastruktur skulle ett organ kunna utses för att samordna begäranden om tillträde, tillhandahålla juridisk och teknisk rådgivning för förhandlingar om tillträdesvillkor och göra relevant information om sådan fysisk infrastruktur tillgänglig via en central informationspunkt. Samordningsorganet skulle också kunna stödja offentliga organ i utarbetandet av standardavtal och övervaka resultatet av och tidsåtgången för förfarandet för begäran om tillgång. Organet skulle också kunna hjälpa till om det uppstår tvister om tillträde till fysisk infrastruktur som offentliga organ äger eller kontrollerar.
- (27) För att säkerställa att medlemsstaternas strategier är konsekventa skulle kommissionen, med beaktande av de olikartade förhållandena i medlemsstaterna, i nära samarbete med Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (*Berec*), kunna ge vägledning om tillämpningen av bestämmelserna om tillträde till fysisk infrastruktur, inbegripet men inte begränsat till, tillämpningen av rättvisa och rimliga villkor. Synpunkter från intressenter, nationella myndigheter och nationella tvistlösningsorgan bör vederbörligen beaktas vid utarbetandet av vägledningen för att i möjligaste mån säkerställa att sådan vägledning inte stör väletablerade principer, är i linje med nationella tvistlösningsorgans processrättsliga bestämmelser, och inte är skadlig för den fortsatta utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet. Vägledningen bör ta hänsyn till nätoperatörernas särdrag och deras affärsmodell.

- (28) Operatörerna bör på begäran ha tillgång till minimiinformation om fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt på det område som omfattas av utbyggnaden. Detta kommer att göra det möjligt för dem att effektivt planera utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet och säkerställa den effektivaste användningen av befintlig fysisk infrastruktur som lämpar sig för utbyggnad av sådana nät och planerade bygg- och anläggningsprojekt. Denna minimiinformation är en förutsättning för att bedöma möjligheterna för användning av befintlig infrastruktur eller samordna planerade bygg- och anläggningsprojekt i ett visst område samt för att begränsa skadorna på befintlig fysisk infrastruktur. Med tanke på antalet intressenter som omfattar offentligt och privat finansierade bygg- och anläggningsprojekt, beroende på vad som är tillämpligt, samt befintlig eller planerad fysisk infrastruktur och för att underlätta tillgången till denna information över sektorer och gränser bör nätoperatörer och offentliga organ som omfattas av öppenhetskrav omgående och inom tidsfristen göra sådan uppdaterad minimiinformation tillgänglig via en central informationspunkt. Detta kommer att förenkla hanteringen av begäranden om tillgång till sådan information och göra det möjligt för operatörerna att uttrycka sitt intresse av att få tillgång till fysisk infrastruktur eller samordna bygg- och anläggningsprojekt, för vilka tidsaspekten är avgörande. Miniminformationen om planerade bygg- och anläggningsprojekt bör göras tillgänglig via en central informationspunkt så snart informationen är tillgänglig för den berörda nätoperatören och, under alla omständigheter och när tillstånd krävs, senast två månader innan tillståndsansökan först lämnas in till de behöriga myndigheterna. Nätoperatörer och offentliga organ som omfattas av öppenhetskrav kan proaktivt och på frivillig basis utvidga den minimiinformation som görs tillgänglig så att den omfattar ytterligare egenskaper, såsom, när det gäller befintlig fysisk infrastruktur, i fall då medlemsstaternas inte kräver sådan, information om den fysiska infrastrukturens nyttjandegrad, om sådan finns tillgänglig, eller vägledande information om tillgången till svartfiber.

- (29) Minimiinformationen bör omgående göras tillgänglig via den centrala informationspunkten på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor, så att operatörerna kan lämna in sin begäran om information. Den centrala informationspunkten kan bestå av ett arkiv med information i elektroniskt format, där information kan nås eller göras tillgänglig och en begäran kan göras online med hjälp av digitala verktyg, såsom webbsidor, digitala applikationer och digitala plattformar. Den information som görs tillgänglig får begränsas för att säkerställa nätsäkerheten och nätens integritet, särskilt för kritisk infrastruktur eller nationell säkerhet, eller för att skydda legitima drifts- och affärshemligheter. Den centrala informationspunkten behöver inte vara värd för informationen under förutsättning att den säkerställer att den tillhandahåller sammankoppling med andra digitala verktyg, såsom webbportaler, digitala plattformar, databaser eller digitala applikationer, där informationen lagras. Olika modeller för en och samma centrala informationspunkt kan därför övervägas. Den centrala informationspunkten kan tillhandahålla ytterligare funktioner, såsom tillgång till ytterligare information eller stöd vid behandlingen av en begäran om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur eller om samordning av bygg- och anläggningsprojekt.

- (30) Om begäran är rimlig, i synnerhet om så krävs för att dela befintlig fysisk infrastruktur eller samordna bygg- och anläggningsprojekt, bör operatörer ges möjlighet att genomföra undersökningar på plats och begära information om planerade bygg- och anläggningsprojekt på öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor och utan att det påverkar de skyddsåtgärder som antagits för att säkerställa nätsäkerheten och nätens integritet, skyddet av konfidentialiteten samt drifts- och affärshemligheter.
- (31) Avancerad insyn i planerade bygg- och anläggningsprojekt via centrala informationspunkter bör uppmuntras. Detta kan göras genom att operatörerna omdirigeras till sådan information när den finns tillgänglig. Insynen kan också upprätthållas genom att tillståndsansökningar görs beroende av att information om planerade bygg- och anläggningsprojekt först görs tillgänglig via en central informationspunkt.

- (32) Medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fördela funktionerna för de centrala informationspunkterna till mer än ett behörigt organ bör inte påverka deras förmåga att effektivt fullgöra dessa uppgifter. Om mer än en central informationspunkt inrättas i en medlemsstat bör en enda nationell digital ingångspunkt som består av ett gemensamt användargränssnitt säkerställa smidig åtkomst till alla centrala informationspunkter på elektronisk väg. Den centrala informationspunkten bör vara helt digitaliserad och ge enkel tillgång till relevanta digitala verktyg. Detta skulle göra det möjligt för nätoperatörer och offentliga organ att utöva sina rättigheter och uppfylla de skyldigheter som fastställs i denna förordning, vilket inbegriper snabb tillgång till minimiinformation om befintlig fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt, elektroniska administrativa förfaranden för beviljande av tillstånd och ledningsrätter samt information om tillämpliga villkor och förfaranden. Som en del av denna minimiinformation bör den centrala informationspunkten ge tillgång till georefererad information om var befintlig fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt är belägna. För att underlätta sådan tillgång bör medlemsstaterna tillhandahålla automatiserade digitala verktyg för inlämning av georefererad information och konverteringsverktyg till de understödda dataformaten. Sådana verktyg skulle kunna göras tillgängliga för de nätoperatörer och offentliga organ som ansvarar för att tillhandahålla denna information via den centrala informationspunkten. Om georefererade lokaliseringssuppgifter är tillgängliga via andra digitala verktyg, såsom Inspire-geoportalen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG¹¹, skulle den centrala informationspunkten dessutom kunna ge användarvänlig tillgång till denna information.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1).

- (33) För att säkerställa proportionalitet och säkerhet kan kravet att göra information om befintlig fysisk infrastruktur tillgänglig via en central informationspunkt frångås av samma skäl som de som motiverar ett avslag på en begäran om åtkomst. Dessutom kan tillgängliggörande av information om befintlig fysisk infrastruktur via en central informationspunkt i mycket specifika fall vara betungande eller oproportionellt för nätoperatörer och offentliga organ. Detta kan till exempel vara fallet när kartläggningen av relevanta tillgångar ännu inte är tillgänglig och när det skulle vara mycket kostsamt eller där begäranden om tillträde förväntas vara mycket få i vissa områden i en medlemsstat eller med avseende på viss specifik fysisk infrastruktur. Om det på grundval av en kostnads-nyttoanalys förefaller oproportionellt att tillhandahålla information bör nätoperatörer och offentliga organ inte vara skyldiga att göra sådan information tillgänglig. Medlemsstaterna bör genomföra en sådan kostnads-nyttoanalys efter samråd med intressenter om efterfrågan på tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, och analysen bör uppdateras regelbundet. Samrådsprocessen och dess resultat bör göras tillgängliga för allmänheten via en central informationspunkt.

- (34) För att säkerställa enhetlighet bör de behöriga organ som utför en central informationspunkts funktioner, de nationella regleringsmyndigheter som fullgör sina uppgifter enligt direktiv (EU) 2018/1972 eller andra behöriga myndigheter, såsom nationella, regionala eller lokala myndigheter med ansvar för fastighetsregister eller genomförandet av direktiv 2007/2/EG, beroende på vad som är lämpligt, samråda och samarbeta med varandra. Syftet med ett sådant samarbete bör vara att minimera ansträngningarna för att uppfylla öppenhetskraven för nätoperatörer och offentliga organ, inbegripet företag som anses ha betydande inflytande på marknaden (*significant market power, SMP*) (*SMP-operatörer*), för att göra information om deras fysiska infrastruktur tillgänglig. Om det behövs annan data avseende SMP-operatörens fysiska infrastruktur bör detta samarbete leda till att användbara sammanlänknings- och synergier upprättas mellan den SMP-relaterade databasen och den centrala informationspunkten och proportionell gemensam praxis för datainsamling och tillhandahållande av data för att leverera resultat som är lätta att jämföra. Samarbetet bör också syfta till att underlätta tillgången till information om fysisk infrastruktur, mot bakgrund av nationella förhållanden. Om lagstadgade skyldigheter ändras eller upphävs bör de berörda parterna kunna komma överens om de bästa lösningarna för att anpassa insamlingen och tillhandahållandet av data om fysisk infrastruktur till de nyligen tillämpliga lagstadgade kraven.

- (35) Medlemsstaterna bör kunna besluta att öppenhetskravet vid samordning av bygg- och anläggningsprojekt inte ska tillämpas på typer av bygg- och anläggningsprojekt som avser nationell kritisk infrastruktur eller av skäl som rör nationell säkerhet enligt vad som fastställts av medlemsstaterna. Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer bör kunna besluta att öppenhetskravet vid samordning av bygg- och anläggningsprojekt inte ska gälla för typer av bygg- och anläggningsprojekt som har begränsad omfattning och för de nödsituationer som identifierats av medlemsstaterna. Detta kan vara fallet för bygg- och anläggningsprojekt som utförs om en risk för fara för allmänheten har uppstått till följd av processer som verkar nedbrytande på anläggningsarbeten och tillhörande anläggningar, vilka orsakas av destruktiva naturliga eller mänskliga faktorer, och som behövs för att göra dem säkra eller för att riva dem. Av öppenhetsskäl bör medlemsstaterna göra de typer av bygg- och anläggningsprojekt som omfattas av dessa omständigheter tillgängliga via en central informationspunkt.
- (36) För att säkerställa betydande besparingar och minimera olägenheterna i det område som påverkas av utbyggnaden av nya elektroniska kommunikationsnät bör det vara förbjudet med regleringsbegränsningar vilka som en allmän regel förhindrar att nätoperatörer förhandlar om avtal om samordning av bygg- och anläggningsprojekt för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet. Om bygg- och anläggningsprojekt inte finansieras med offentliga medel bör denna förordning inte påverka nätoperatörernas möjligheter att ingå överenskommelser om samordning av bygg- och anläggningsprojekt i enlighet med sina egna investeringsplaner och affärsplaner och vid den tidpunkt de väljer.

- (37) Medlemsstaterna bör maximera resultaten av bygg- och anläggningsprojekt som helt eller delvis finansieras med offentliga medel, genom att utnyttja de positiva externa effekterna av dessa arbeten inom olika sektorer och säkerställa lika möjligheter att dela tillgänglig och planerad fysisk infrastruktur för att bygga ut nät med mycket hög kapacitet. Huvudsyftet med bygg- och anläggningsprojekt som finansieras med offentliga medel bör inte påverkas negativt. Snabba och rimliga krav på samordning av utbyggnaden av element av nät med mycket hög kapacitet bör dock tillgodoses av den nätooperatör som utför de berörda bygg- och anläggningsprojekten direkt eller indirekt, till exempel genom en underleverantör, på proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor. Till exempel bör den begärande operatören täcka eventuella ytterligare kostnader, inbegripet sådana som orsakas av förseningar, och göra så få ändringar som möjligt av de ursprungliga planerna. Sådana bestämmelser bör inte påverka medlemsstaternas rätt att reservera kapacitet för elektroniska kommunikationsnät ens om specifika begäranden saknas. Detta skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att tillgodose den framtida efterfrågan på fysisk infrastruktur för att maximera värdet av bygg- och anläggningsprojekt eller vidta åtgärder som ger liknande rättigheter för operatörer av andra typer av nät, såsom transport, gas eller el, att samordna bygg- och anläggningsprojekt.

- (38) I vissa fall, särskilt när det gäller utbyggnad i landsbygdsområden, avlägsna områden eller områden med låg befolkningstäthet, kan skyldigheten att samordna bygg- och anläggningsprojekt äventyra den ekonomiska bärkraften för utbyggnaden och på sikt avskräcka från investeringar som görs på marknadsvillkor. En begäran till ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät om samordning av bygg- och anläggningsprojekt skulle därför kunna anses vara orimlig under särskilda omständigheter. Så skulle kunna vara fallet särskilt om det begärande företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät inte har meddelat sin avsikt att bygga ut nät med mycket hög kapacitet i området, som en ny utbyggnad, en uppgradering eller en utvidgning av ett nät, och det har funnits en prognos eller inbjudan att tillkännage en avsikt att bygga ut nät med mycket hög kapacitet i utsedda områden (enligt artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972) eller ett offentligt samråd enligt unionens regler om statligt stöd. Om fler än en av dessa prognoser, inbjudningar och/eller offentliga samråd har ägt rum bör endast avsaknaden av intresseanmälan vid det senaste tillfället, som omfattar den period under vilken begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt görs, beaktas. För att säkerställa möjligheten att i framtiden få tillträde till den utbyggda infrastrukturen bör det företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät som utför bygg- och anläggningsprojekten garantera att det kommer att bygga ut fysisk infrastruktur med tillräcklig kapacitet, med beaktande av de kapacitetskrav som ställts av det företag som begärt samordning av bygg- och anläggningsprojekt och de riktlinjer som Berec tillhandahåller i nära samarbete med kommissionen. Detta påverkar inte tillämpningen av de regler och villkor som är knutna till tilldelningen av offentliga medel och tillämpningen av reglerna om statligt stöd.

- (39) Medlemsstaterna bör kunna besluta att inte tillämpa bestämmelserna i denna förordning om samordning av bygg- och anläggningsprojekt, inbegripet öppenhet, på bygg- och anläggningsprojekt som har begränsad omfattning, till exempel i fråga om värde, storlek eller varaktighet. Detta kan till exempel gälla bygg- och anläggningsprojekt som varar mindre än ett visst antal timmar, använder minimalt påverkande teknik såsom microtrenching eller är av brådsnande karaktär.
- (40) För att säkerställa att strategierna är konsekventa bör Berec, med beaktande av de olikartade förhållandena i medlemsstaterna, i nära samarbete med kommissionen, senast 18 månader från dagen för ikraftträdande av denna förordning tillhandahålla vägledning om tillämpningen av bestämmelserna om samordning av bygg- och anläggningsprojekt.
- (41) Effektiv samordning kan bidra till att minska kostnader och förseningar samt avbrott i utbyggnaden, som kan orsakas av problem på plats. Ett exempel där samordning av bygg- och anläggningsprojekt kan ge tydliga fördelar är sektorsövergripande projekt inom, men inte begränsat till, transeuropeiska energinät (*TEN-E*) och transeuropeiska transportnät (*TEN-T*), exempelvis för att bygga ut 5G-korridorer längs transportleder, såsom väg, järnväg och inre vattenvägar. Dessa projekt kan ofta också kräva samordning av utformningen eller gemensam utformning som bygger på tidigt samarbete mellan projektdeltagarna. Som ett led i den gemensamma utformningen kan de berörda parterna i förväg komma överens om hur den fysiska infrastrukturen ska byggas ut och vilken teknik och utrustning som ska användas, innan bygg- och anläggningsprojekten samordnas. Begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt bör därför lämnas in så snart som möjligt.

- (42) Ett antal olika tillstånd för utbyggnad av delar av elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter kan vara nödvändiga för att skydda unionens och medlemsstaternas allmänna intressen. Dessa kan omfatta grävning, byggande, stadsplanering, miljötillstånd och andra tillstånd samt ledningsrätter. Antalet tillstånd och ledningsrätter som krävs för utbyggnad av olika typer av elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter och utbyggnadens lokala karaktär kan innebära tillämpning av olika förfaranden och villkor, vilket kan orsaka svårigheter vid nätutbyggnaden. För att underlätta utbyggnaden bör därför alla regler om villkor och förfaranden för beviljande av tillstånd och ledningsrätter strömlinjeformas och vara konsekventa på nationell nivå i möjligaste mån, samtidigt som varje behörig myndighets rätt att vara involverad och bibehålla sina beslutsbefogenheter i enlighet med subsidiaritetsprincipen bevaras. De relevanta behöriga myndigheterna bör göra informationen om de förfaranden och allmänna villkor som är tillämpliga på beviljandet av tillstånd för bygg- och anläggningsprojekt samt ledningsrätter tillgänglig via centrala informationspunkter. Detta kan minska komplexiteten och öka effektiviteten och öppenheten för alla operatörer, särskilt nya och mindre operatörer som inte är verksamma inom området. Dessutom bör operatörerna ha rätt att lämna in sina ansökningar om tillstånd och ledningsrätter i elektroniskt format via en central informationspunkt. Dessa företag bör också kunna hämta information i elektroniskt format om status för sina ansökningar och om huruvida de har beviljats eller avslagits.

- (43) Tillståndsförfaranden bör inte utgöra omotiverade hinder för investeringar eller skada den inre marknaden. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att ett beslut om huruvida tillstånd ska beviljas för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter görs tillgängligt inom fyra månader från dagen för mottagandet av en tillståndsansökan eller den tidsfrist som fastställts enligt nationell rätt, beroende på vilken period som är kortast. Medlemsstaterna uppmuntras att införa bestämmelser i sin nationella lagstiftning så att behöriga myndigheter kan bevilja eller neka tillstånd snabbare än vad som krävs enligt lag. Detta påverkar inte tillämpningen av andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställts för ett korrekt genomförande av förfarandet och som är tillämpliga på tillståndsförfarandet i enlighet med nationell rätt eller unionslagstiftning. De behöriga myndigheterna bör inte begränsa, hindra eller göra utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter ekonomiskt mindre attraktiv. I synnerhet bör de inte hindra förfaranden för beviljande av tillstånd och ledningsrätt från att, där så är möjligt, löpa parallellt eller kräva att verksamhetsutövarna erhåller en typ av godkännande innan de kan ansöka om andra typer av tillstånd. De behöriga myndigheterna bör motivera varje vägran att bevilja tillstånd eller ledningsrätter inom ramen för sin behörighet, på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella villkor.

- (44) För att undvika onödiga förseningar bör de behöriga myndigheterna avgöra om tillståndsansökan är fullständig inom 20 arbetsdagar från dagen för mottagandet. Om den behöriga myndigheten konstaterar att tillståndsansökan inte är fullständig bör den uppmana sökanden att lämna eventuella uppgifter som saknas inom den perioden. Av skäl som rör likabehandling och öppenhet bör de behöriga myndigheterna kunna betrakta tillståndsansökningar för bygg- och anläggningsprojekt som ogiltiga om den minimiinformation som krävs enligt denna förordning inte har gjorts tillgänglig via en central informationspunkt senast två månader innan den första tillståndsansökan lämnas in till de behöriga myndigheterna. Om det utöver tillstånd krävs ledningsrätter för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet bör de behöriga myndigheterna, genom undantag från artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972, bevilja sådana ledningsrätter inom fyra månader från dagen för mottagandet av ansökan, utom vid expropriation. Andra ledningsrätter som inte behövs i samband med tillstånd för bygg- och anläggningsprojekt bör fortsätta att beviljas inom sex månader i enlighet med artikel 43 i direktiv (EU) 2018/1972.

- (45) För att påskynda utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet och samtidigt minska den administrativa bördan för myndigheter som beviljar tillstånd bör vissa typer av bygg- och anläggningsprojekt, såsom småskaliga bygg- och anläggningsprojekt, inte kräva förhandstillstånd. Av öppenhets- och rättssäkerhetsskäl bör medlemsstaterna identifiera dessa typer av projekt och göra denna information tillgänglig via en central informationspunkt. Undantagen från tillståndsförfaranden skulle kunna tillämpas på olika kategorier av infrastruktur (såsom master, antenner, stolpar och underjordiska ledningar) på vissa angivna villkor. De skulle också kunna tillämpas på tekniska uppgraderingar av befintliga anläggningar, underhållsarbeten och småskaliga bygg- och anläggningsprojekt, såsom microtrenching. Tillstånd bör fortfarande krävas för småskaliga bygg- och anläggningsprojekt som avser utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter av skäl som rör arkitektoniskt, historiskt eller religiöst värde eller miljövärde eller av skäl som rör allmän säkerhet, försvar, miljö eller folkhälsa eller för att skydda säkerheten i kritisk infrastruktur. Medlemsstaterna bör av öppenhets- och rättssäkerhetsskäl identifiera dessa kategorier och offentliggöra undantagen via en central informationspunkt. De behöriga myndigheterna behöver minimiinformation för att kunna bedöma om de planerade projekten omfattas av undantagen, till exempel information om projektens start och varaktighet. Därför bör medlemsstaterna kunna kräva att operatören i fråga underrättar de behöriga myndigheterna om sin avsikt att inleda bygg- och anläggningsprojekt genom en förklaring med minimiinformation.

- (46) För att säkerställa att förfarandena för att bevilja sådana tillstånd slutförs inom rimliga tidsfrister, i enlighet med viss ny och god administrativ praxis på nationell nivå, är det nödvändigt att utarbeta principer för administrativ förenkling. Detta bör bland annat omfatta en begränsning av skyldigheten att ansöka om förhandstillstånd till fall där det är nödvändigt och införande av ett tyst godkännande från de behöriga myndigheterna efter en viss tid. Medlemsstaterna bör kunna göra undantag från bestämmelsen om tyst godkännande om de ger operatören tillgång till ett alternativt rättsmedel för den behöriga myndighetens bristande efterlevnad av den tidsfrist för utfärdande av ett beslut om tillståndsansökan som anges i unionsrätten eller nationell rätt. Ett sådant alternativt rättsmedel bör innefatta antingen en mekanism som gör det möjligt för operatören att begära ersättning för skada till följd av förseningen i förfarandet, eller en möjlighet att hänskjuta ärendet till en domstol eller en tillsynsmyndighet, och bör på operatörens begäran föregås av ett möte med den behöriga myndigheten. Medlemsstaterna bör dessutom kunna behålla eller införa ett förenklat tillståndsförfarande för kommunikationsförfaranden som kan finnas enligt nationell rätt och som är tillämpligt på utbyggnad av alla element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Om medlemsstaterna gör undantag från tillämpningen av bestämmelsen om tyst godkännande bör de säkerställa att ett förlikningsmöte anordnas, tillsammans med och utan att det påverkar tillämpningen av de alternativa rättsmedel som de tillhandahåller, om operatören eller den behöriga myndigheten begär detta. Mötet bör anordnas utan onödigt dröjsmål i syfte att underlätta antagandet av ett beslut om tillståndet. Mötet kommer särskilt att ge tillfälle att identifiera eventuell ytterligare information och möjliga justeringar av projektet, när så är lämpligt med deltagande av andra berörda parter eller relevanta myndigheter. Medlemsstaterna kan fortfarande införa eller behålla andra alternativa åtgärder för att säkerställa att de behöriga myndigheterna iakttar tidsfristen för att bevilja eller neka tillstånd.

- (47) För att underlätta utbyggnaden av element av nät med mycket hög kapacitet bör alla avgifter för ett tillstånd, förutom ledningsrätter, begränsas till de administrativa kostnaderna i samband med behandlingen av tillståndsansökan i enlighet med de principer som fastställs i artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972. När det gäller ledningsrätter är artiklarna 42 och 43 i direktiv (EU) 2018/1972 tillämpliga.

- (48) För att uppnå de mål som anges i beslut (EU) 2022/2481 krävs att alla slutanvändare vid fasta anslutningspunkter senast 2030 täcks av ett gigabitnät fram till nätanslutningspunkten och att alla befolkade områden täcks av nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G, i enlighet med principen om teknikneutralitet. Tillhandahållandet av gigabitnät till slutanvändaren bör underlättas, särskilt genom fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnader. Dragning av minikanaler i samband med uppförandet av en byggnad medför endast begränsade tilläggskostnader, medan det kan utgöra en betydande del av kostnaden för utbyggnaden av ett gigabitnät att förse byggnader med gigabitinfrastruktur. Därför bör alla nya byggnader eller byggnader som genomgår större renovering utrustas med fysisk infrastruktur och fiberledningar i byggnaden, vilket gör det möjligt för slutanvändarna att ansluta sig till gigabithastigheter, under förutsättning att det inte på ett oproportionerligt sätt ökar kostnaderna för renoveringsarbetena och om det är tekniskt genomförbart. Nya flerfamiljshus och flerfamiljshus som genomgår större renoveringar bör också utrustas med en accesspunkt som är lättillgänglig för ett eller flera företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät, under förutsättning att det inte på ett oproportionerligt sätt ökar kostnaderna för renoveringsarbetena och att det är tekniskt genomförbart. Byggföretag bör dessutom sörja för att tomma kabelrör tillhandahålls från varje bostadsenhet till accesspunkten i eller utanför ett flerfamiljshus som möjliggör anslutningar fram till nätanslutningspunkterna, eller, i de medlemsstater där nätanslutningspunkten i enlighet med nationell rätt placeras utanför den specifika platsen för slutanvändarens lokaler, fram till den fysiska punkt där slutanvändaren ansluter sig till det allmänna nätet. Större renoveringar av befintliga byggnader i slutanvändarens lokaler för att förbättra energiprestandan enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU¹² ger också möjlighet till modernisering genom att utrusta dessa byggnader med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, fiberledningar i byggnaden och, för flerfamiljshus, en accesspunkt för byggnaden.

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU av den 19 maj 2010 om byggnaders energiprestanda (EUT L 153, 18.6.2010, s. 13).

- (49) En accesspunkt kan vara särskilt användbar för en operatör för att få tillträde till en byggnad, särskilt när det gäller flerfamiljshus, eftersom den fysiska punkten kan samla ledningarna som kopplar samman specifika slutanvändarlokalerna. För att öka konkurrensen genom att göra det möjligt för fler än ett företag att betjäna slutkunder är det viktigt att fler än en operatör utan överdriven ansträngning lätt kan nå accesspunkter för nya flerfamiljshus och flerfamiljshus som genomgår större renoveringsarbeten.
- (50) Bestämmelserna om fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnader, accesspunkt och fiberledningar i byggnaden utesluter inte förekomsten av annan typ av teknik inom samma fysiska infrastruktur i byggnaden. Dessa bestämmelser bör inte påverka rätten för byggnadsägare att utrusta byggnaden med ledningar i byggnaden utöver fiber, med ytterligare fysisk infrastruktur i byggnaden som kan hysa ledningar utöver fiber eller andra element i elektroniska kommunikationsnät.

- (51) Kostnaden för att utrusta en byggnad med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, en accesspunkt eller fiberledningar i byggnaden kan anses vara kostnadsmässigt oproportionerlig, närmare bestämt för nya enfamiljshus eller byggnader som genomgår större renoveringsarbeten. Detta kan grundas på objektiva grunder, såsom skräddarsydda kostnadsberäkningar, ekonomiska skäl kopplade till platsen, bevarande av kulturarvet eller miljöskäl (till exempel för särskilda kategorier av monument).
- (52) Potentiella köpare och hyresgäster skulle dra fördel av att man identifierar byggnader som är utrustade med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, en accesspunkt för byggnaden och fiberledningar i byggnaden och som därför har betydande kostnadsbesparingspotential. Byggnadernas fiberberedskap bör också främjas. Byggnader som är utrustade med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, en accesspunkt och fiberledningar i byggnaden bör därför ha rätt att, på frivillig basis och i enlighet med de förfaranden som fastställs av medlemsstaterna, erhålla märkningen ”fiberfärdig” (*ibre-ready*), om medlemsstaterna har valt att införa en sådan märkning.

- (53) Företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät som bygger ut gigabitnät i ett visst område skulle kunna uppnå betydande stordriftsfördelar om de kunde terminera sitt nät vid accesspunkten genom att använda befintlig fysisk infrastruktur och återställa det påverkade området. Detta bör vara möjligt oavsett om en abonnent har uttryckt ett intresse för tjänsten vid den tidpunkten och förutsatt att inverkan på den privata egendomen minimeras, utan otillbörligt ingrepp i äganderätten. När nätet termineras vid accesspunkten är det möjligt att ansluta ytterligare en kund till betydligt lägre kostnad, särskilt via tillträde till ett fiberfärdigt vertikalt segment inuti byggnaden, om ett sådant redan finns. Detta mål uppfylls även om själva byggnaden redan är utrustad med ett gigabitnät till vilket tillträde tillhandahålls alla leverantörer av allmänna kommunikationsnät med en aktiv abonnent i byggnaden på öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor. Detta kan vara fallet framför allt i medlemsstater som har vidtagit åtgärder enligt artikel 44 i direktiv (EU) 2018/1972. De företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät bör i möjligaste mån avlägsna elementen i sitt nät, till exempel föråldrade kablar och utrustning, och återställa det påverkade området när avtalet med abonnenten sägs upp.
- (54) För att bidra till att säkerställa tillgången till gigabitnät för slutanvändare bör nya byggnader och byggnader som genomgått större renovering utrustas med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, fiberledningar i byggnaden och, när det gäller flerfamiljshus, en accesspunkt. Medlemsstaterna bör ha en viss mån av flexibilitet vad gäller uppnåendet av detta. Denna förordning syftar därför inte till att harmonisera reglerna om relaterade kostnader, inbegripet täckning av kostnaderna för att utrusta byggnader med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden, fiberledningar i byggnaden och en accesspunkt.

- (55) I enlighet med subsidiaritetsprincipen och för att ta hänsyn till nationella förhållanden bör medlemsstaterna anta de standarder eller tekniska specifikationer som är nödvändiga för att utrusta nya byggnader eller byggnader som genomgår större renovering med fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden och fiberledningar i byggnaden, samt utrusta nya flerfamiljshus, eller flerfamiljshus som genomgått större renovering, med en accesspunkt. Dessa standarder eller tekniska specifikationer bör åtminstone innehålla specifikationer för byggnadens accesspunkt, specifikationer för fibergränssnitt, specifikationer för kablar, specifikationer för uttag, specifikationer för rör eller mikrokanaler, tekniska specifikationer som behövs för att förhindra störningar av elektriska kablar och minsta böjningsradie. Medlemsstaterna bör säkerställa efterlevnad av dessa nödvändiga standarder eller tekniska specifikationer. För att visa en sådan överensstämmelse bör medlemsstaterna fastställa förfaranden, som skulle kunna inbegripa inspektioner på plats av byggnaderna eller av ett representativt urval av dem. För att undvika ökad byråkrati i samband med de förfaranden som inrättas genom denna förordning bör medlemsstaterna dessutom ta hänsyn till de förfarandekrav som tillämpas på förfaranden i enlighet med direktiv 2010/31/EU och bör, i tillämpliga fall, överväga möjligheten att göra det möjligt att tillsammans inleda båda ansökningsförfarandena.

- (56) Med tanke på de sociala fördelarna med digital inkludering och med beaktande av de ekonomiska aspekterna av utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, där det varken finns befintlig passiv eller aktiv fiberfärdig infrastruktur som betjänar slutanvändarnas lokaler eller några alternativ för tillhandahållande av nät med mycket hög kapacitet till en abonnent, bör alla leverantörer av allmänna elektroniska kommunikationsnät ha rätt att terminera sina nät i privata lokaler på egen bekostnad, under förutsättning att inverkan på privat egendom minimeras och utan otillbörligt ingrepp i äganderätten, till exempel genom att man om möjligt återanvänder befintlig fysisk infrastruktur som finns tillgänglig i byggnaden eller säkerställer ett fullständigt återställande av de påverkade områdena.
- (57) Ansökningar om tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader bör omfattas av denna förordning, medan en begäran om tillträde till fiberledningar i byggnader ska omfattas av direktiv (EU) 2018/1972.

- (58) För att säkerställa ett enhetligt tillvägagångssätt, samtidigt som hänsyn tas till de olikartade förhållandena i medlemsstaterna, bör Berec, i nära samarbete med kommissionen, inom 18 månader från den dag då denna förordning träder i kraft offentliggöra riktlinjer om villkoren för tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader, inbegripet om tillämpningen av rättvisa och rimliga villkor, och de kriterier som de nationella tvistlösningsorganen bör följa vid tvistlösning. Synpunkter från intressenter och i synnerhet nationella tvistlösningsorgan bör vederbörligen beaktas vid utarbetandet av riktlinjerna för att säkerställa att sådana riktlinjer inte skulle störa väletablerade principer, skulle vara i linje med nationella tvistlösningsorgans förfaranderegler och inte skulle vara skadliga för ytterligare utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet. Med tanke på den flexibilitet som medlemsstaterna får vid tillämpningen av dessa bestämmelser, och av effektivitetsskäl, bör Berecs riktlinjer ha en lämplig detaljnivå.

- (59) För att främja modernisering och smidighet i de administrativa förfarandena och minska kostnaderna och den tid som läggs på förfarandena för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet bör de centrala informationspunkternas tjänster utföras helt online. I detta syfte bör centrala informationspunkter ge enkel tillgång till nödvändiga digitala verktyg, såsom webbportaler, databaser, digitala plattformar och digitala applikationer. Verktøyen bör på ett effektivt sätt ge tillgång till minimiinformation om befintlig fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt samt säkerställa möjligheten att begära information. Sådana digitala verktyg bör också ge tillgång till de elektroniska administrativa förfarandena för att bevilja tillstånd och ledningsrätter och tillhörande information om tillämpliga villkor och förfaranden. Om fler än en central informationspunkt inrättas i en medlemsstat bör alla centrala informationspunkter vara lättillgängliga på elektronisk väg via en enda nationell digital ingångspunkt. Denna ingångspunkt bör ha ett gemensamt användargränssnitt som säkerställer åtkomst till de centrala informationspunkterna online. Den gemensamma nationella digitala ingången bör underlätta samverkan mellan operatörer och behöriga myndigheter som utför de centrala informationspunkternas funktioner.

- (60) Medlemsstaterna bör tillåtas att förlita sig på och vid behov förbättra digitala verktyg, såsom webbportaler, databaser, digitala plattformar och digitala applikationer som redan kan vara tillgängliga på lokal, regional eller nationell nivå för att tillhandahålla den centrala informationspunktens funktioner, förutsatt att de uppfyller de skyldigheter som fastställs i denna förordning. Detta inbegriper åtkomst via en enda nationell digital ingångspunkt och tillgång till alla funktioner som anges i denna förordning. För att följa engångsprinciperna om uppgiftsminimering och noggrannhet bör medlemsstaterna tillåtas att integrera fler digitala plattformar, databaser eller applikationer som stöder de centrala informationspunkterna, beroende på vad som är lämpligt. Till exempel kan digitala plattformar, databaser eller tillämpningar som stöder de centrala informationspunkterna för befintlig fysisk infrastruktur vara sammankopplade eller helt eller delvis integrerade med dem för planerade bygg- och anläggningsprojekt och beviljande av tillstånd. För att undvika dubbelarbete och säkerställa sömlös integration kan medlemsstaterna genomföra en bedömning av redan befintliga digitala verktyg på nationell, regional och lokal nivå och bygga vidare på bästa praxis när de utformar de centrala informationspunkterna.

- (61) För att säkerställa att de centrala informationspunkter som föreskrivs i denna förordning är effektiva bör medlemsstaterna säkerställa tillräckliga resurser samt lättillgänglig relevant information om ett visst geografiskt område. Informationen bör presenteras på rätt detaljnivå för att maximera effektiviteten med tanke på de uppgifter som tilldelats, även i det lokala fastighetsregistret. I detta hänseende kan medlemsstaterna ta ställning till eventuella synergieffekter och stordriftsfördelar med de gemensamma kontaktpunkterna enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG¹³, för att bygga vidare på befintliga strukturer och maximera fördelarna för slutanvändarna. På samma sätt bör den gemensamma digitala ingång som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724¹⁴ kopplas till de centrala informationspunkterna.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

- (62) Kostnaderna för att inrätta den gemensamma nationella digitala ingången, de centrala informationspunkterna och de digitala verktyg som krävs för att följa bestämmelserna i denna förordning kan helt eller delvis berättiga till ekonomiskt stöd från unionsfonder, såsom Europeiska regionala utvecklingsfonden – särskilt mål: ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT¹⁵, programmet för ett digitalt Europa¹⁶ – särskilt mål: utbyggnad och bästa användning av digital kapacitet och interoperabilitet och faciliteten för återhämtning och resiliens¹⁷ – pelarna om digital omvandling och smart och hållbar tillväxt för alla, inbegripet ekonomisk sammanhållning, sysselsättning, produktivitet, konkurrenskraft, forskning, utveckling och innovation samt en välfungerande inre marknad med starka små och medelstora företag, förutsatt att de uppfyller målen och kriterierna för stödberättigande.

¹⁵ Artikel 3.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60).

¹⁶ Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/694 av den 29 april 2021 om inrättande av programmet för ett digitalt Europa och om upphävande av beslut (EU) 2015/2240 (EUT L 166, 11.5.2021, s. 1).

¹⁷ Artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (63) I händelse av oenighet om tekniska och kommersiella villkor under kommersiella förhandlingar om tillträde till fysisk infrastruktur eller samordning av bygg- och anläggningsprojekt bör varje part kunna begära att ett nationellt tvistlösningsorgan ålägger parterna en lösning för att undvika omotiverade avslag på begäran eller införande av orimliga villkor. När tvistlösningsorganet fastställer priser för beviljande av tillträde till befintlig fysisk infrastruktur eller kostnadsdelning för samordnade bygg- och anläggningsprojekt bör det säkerställa att den som tillhandahåller tillträde och de nätoperatörer som planerar bygg- och anläggningsprojekt har en rimlig möjlighet att täcka sina kostnader för att ge tillträde till sin fysiska infrastruktur eller samordna sina planerade bygg- och anläggningsprojekt. Detta bör ta hänsyn till lämplig vägledning från kommissionen eller Berecs riktlinjer, eventuella särskilda nationella villkor, eventuella tariffstrukturer som införts och eventuella tidigare åtgärder som vidtagits av en nationell regleringsmyndighet. Tvistlösningsorganet bör också ta hänsyn till hur det begärda tillträdet eller samordningen av planerade bygg- och anläggningsprojekt påverkar den affärsplan som läggs fram av den som tillhandahåller tillträde eller den eller de nätoperatörer som planerar bygg- och anläggningsprojekt, inbegripet deras investeringar som gjorts eller planeras, särskilt investeringar i den fysiska infrastruktur som begäran avser.

- (64) För att undvika förseningar i nätutbyggnaden bör det nationella tvistlösningsorganet lösa tvister i god tid och under alla omständigheter inom fyra månader från dagen för mottagandet av begäran om att lösa en tvist när det gäller tvister om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur och en månad när det gäller insyn i fysisk infrastruktur, samordning av planerade bygg- och anläggningsprojekt och insyn i planerade bygg- och anläggningsprojekt. Exceptionella omständigheter som motiverar en försening i lösningen av en tvist kan ligga utanför tvistlösningsorganens kontroll, såsom otillräcklig information eller dokumentation som är nödvändig för att fatta ett beslut, inbegripet synpunkter från andra behöriga myndigheter som behöver rådfrågas eller ärendets stora komplexitet.
- (65) Om det uppstår tvister om tillträde till den fysiska infrastrukturen, planerade bygg- och anläggningsprojekt eller information om dessa för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet bör tvistlösningsorganet ha befogenhet att lösa sådana tvister genom ett bindande beslut. Ett sådant organs beslut bör under inga omständigheter påverka möjligheten för någon av parterna att hänskjuta ärendet till en domstol eller att genomföra en föregående eller parallell förlikningsmekanism till den formella tvistlösningen, vilket skulle kunna ske i form av medling eller en ytterligare förhandlingsrunda. För att säkerställa öppenhet och förutsägbarhet och förbättra verkställigheten och förtroendet för tvistlösningsmekanismerna bör de nationella tvistlösningsorganen offentliggöra sitt beslut samtidigt som principerna om konfidentialitet och affärshemligheter respekteras, och de centrala informationspunkterna bör säkerställa tillgång till dessa beslut.
- (66) Bestämmelserna i direktiv 2014/61/EU om tvistlösning fortsätter att gälla för alla tvistlösningsförfaranden som inlets i enlighet med det direktivet.

- (67) I linje med subsidiaritetsprincipen bör denna förordning inte påverka medlemsstaternas möjlighet att fördela regleringsuppgifterna till de myndigheter som är bäst lämpade för att utföra dem i enlighet med det nationella konstitutionella systemet för tilldelning av behörigheter och befogenheter och med de krav som fastställs i denna förordning. För att minska den administrativa bördan bör medlemsstaterna tillåtas att utse ett befintligt organ eller behålla de behöriga organ som redan utsetts i enlighet med direktiv 2014/61/EU. Information om de uppgifter som tilldelats det behöriga organet eller de behöriga organen bör göras tillgänglig via en central informationspunkt och anmälas till kommissionen, såvida detta inte redan gjorts i enlighet med direktiv 2014/61/EU. Medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att fördela den centrala informationspunktens funktioner till fler än ett behörigt organ bör inte påverka deras förmåga att effektivt fullgöra dessa uppgifter.
- (68) Det utsedda nationella tvistlösningsorganet och det behöriga organ som utför den centrala informationspunktens uppgifter bör säkerställa opartiskhet, oberoende och strukturell åtskillnad gentemot de berörda parterna och bör utöva sina befogenheter på ett opartiskt och öppet sätt och i lämplig tid och ha lämplig kompetens och lämpliga resurser. Nationella tvistlösningsorgan bör agera oberoende och objektivt och får inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ när de fattar beslut om de tvister som föreläggs dem.
- (69) Medlemsstaterna bör föreskriva lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner vid bristande efterlevnad av denna förordning eller av ett bindande beslut som antagits av de behöriga organen, inbegripet fall där en nätoperatör eller ett offentligt organ medvetet eller på ett grovt och oaktsamt sätt lämnar vilseledande, felaktig eller ofullständig information via en central informationspunkt.

- (70) Eftersom målen för denna förordning, som syftar till att underlätta utbyggnaden av fysisk infrastruktur som lämpar sig för nät med mycket hög kapacitet i hela unionen på ett sätt som främjar den inre marknaden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av kvarvarande skillnader ifråga om strategier och det långsamma och ineffektiva införlivandet av direktiv 2014/61/EU, utan snarare, på grund av omfattningen av den nätutbyggnad och de investeringar som krävs, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (71) Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet eller deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, särskilt med avseende på allmän säkerhet, territoriell integritet och upprätthållande av lag och ordning.
- (72) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Denna förordning syftar särskilt till att säkerställa full respekt för rätten till skydd för privatlivet och skydd av affärshemligheter, näringsfriheten, äganderätten och rätten till ett effektivt rättsmedel. Denna förordning måste tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.

- (73) Denna förordning innehåller bestämmelser som omfattar alla ämnesområden som omfattas av direktiv 2014/61/EU, som därför bör upphävas. Med tanke på den uppskjutna tillämpningen av vissa bestämmelser om öppenhet och insyn, tillståndsförfaranden, fysisk infrastruktur i byggnader och digitalisering av centrala informationspunkter bör dock vissa bestämmelser i direktiv 2014/61/EU kvarstå till dess att motsvarande bestämmelser i denna förordning börjar tillämpas. Till exempel bör nätoperatörer och offentliga organ förbli skyldiga att, i enlighet med artikel 4.2 och 4.3 och artikel 4.4 första meningen i direktiv 2014/61/EU, tillgängliggöra information om befintlig fysisk infrastruktur via en central informationspunkt så att den omgående kan vara tillgänglig till dess att de relevanta bestämmelserna i denna förordning är tillämpliga.

- (74) En period på 18 månader mellan dagen för ikraftträdandet och dagen för tillämpning av denna förordning syftar till att ge medlemsstaterna tillräckligt med tid för att säkerställa att deras nationella lagstiftning inte innehåller några hinder för en enhetlig och effektiv tillämpning av denna förordning. För att säkerställa att medlemsstaterna har tillräckligt med tid för att införa nya system och följa de nya bestämmelser som införs genom denna förordning bör vissa bestämmelser om öppenhet och insyn avseende befintlig fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt, om digitalisering av centrala informationspunkter och om deras roll när det gäller att strömlinjeforma tillståndsförfarandena och om fysisk infrastruktur i byggnader, genom undantag från detta tillämpningsdatum, tillämpas i ett senare skede. Exempelvis bör skyldigheten att utrusta nya byggnader eller byggnader som genomgått större renovering med fiberfärdig fysisk infrastruktur och fiberledningar i byggnader bli obligatorisk från och med 21 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft, och offentliga organ bör tillgängliggöra information om befintlig fysisk infrastruktur via den centrala informationspunkten i elektroniskt format från och med 24 månader från den dag då denna förordning träder i kraft, medan nätoperatörer fortsatt bör omfattas av den skyldighet som redan tillämpas i enlighet med direktiv 2014/61/EU. Även om bestämmelserna om öppenhet och insyn avseende minimiinformation om planerade bygg- och anläggningsprojekt, inbegripet georefererad lokalisering, kräver en längre period, från och med 24 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft, för att göra det möjligt för medlemsstaterna att säkerställa att de relevanta centrala informationspunkterna gör lämpliga digitala verktyg tillgängliga, kommer de befintliga centrala informationspunkterna att fortsätta att användas enligt artikel 6.1, 6.2 och 6.3 i direktiv 2014/61/EU. Detsamma gäller för de relevanta undantag som fastställs i medlemsstaterna i enlighet med artikel 6.5 i direktiv 2014/61/EU. Medlemsstaterna ska upphäva nationella bestämmelser som överlappar med denna förordning eller som står i strid med den innan varje bestämmelse börjar tillämpas. När det gäller antagandet av ny lagstiftning under denna period följer det av artikel 4.3 i EU-fördraget att medlemsstaterna har en skyldighet till lojalt samarbete som innebär att de inte ska vidta åtgärder som skulle strida mot framtida unionsbestämmelser.

- (75) Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971¹⁸, infördes, bland annat, och genom en ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120¹⁹, åtgärder som reglerar slutkundspriserna för kommunikation inom EU. Åtgärderna syftade till att säkerställa att konsumenter inte debiteras alltför höga priser för nummerbaserad interpersonell kommunikation som originerar i den medlemsstat där deras nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller mobilnummer i en annan medlemsstat. I enlighet med proportionalitetsprincipen gick inte denna åtgärd utöver vad som var nödvändigt för att uppnå dessa mål. Åtgärderna trädde i kraft den 15 maj 2019 för en period på fem år till och med den 14 maj 2024. Genom förordning (EU) 2018/1971 infördes definitioner av reglerad kommunikation inom EU och nummerbaserad interpersonell kommunikation i förordning (EU) 2015/2120 och ändrades förordning (EU) 2015/2120 genom att slutkundsavgifter för kommunikation inom EU fastställdes och det föreskrevs att dessa slutkundsavgifter skulle upphöra att gälla den 14 maj 2024.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009 (EUT L 321, 17.12.2018, s. 1).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

- (76) Taken för slutkundspriserna, som trädde i kraft i alla medlemsstater den 15 maj 2019, fastställdes till en nivå som gjorde det möjligt för leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster att täcka sina kostnader, och därmed säkerställdes en proportionerlig intervention på marknaden för både mobil och fast kommunikation. De nationella regleringsmyndigheterna hade dessutom, och har fortfarande, befogenhet att bevilja undantag på begäran av en leverantör av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster om denna skulle påverkas betydligt mer av åtgärderna än majoriteten av de andra leverantörerna i unionen.
- (77) Den 15 maj 2023 offentliggjorde kommissionen ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om tillämpningen av bestämmelserna om kommunikation inom EU i förordning (EU) 2018/1971, tillsammans med en Eurobarometerundersökningsrapport om internationell kommunikation inom unionen (*2022 års Eurobarometerrapport*). Kommissionen bedömde åtgärdernas effekter på grundval av den pågående övervakningen av genomförandet av reglerna och utbyten med intressenter och med beaktande av Berecs yttrande om förordningen om kommunikation inom EU (*Berec-yttrandet*). Både kommissionens bedömning och resultaten av 2022 års Eurobarometerrapport visar att unionens regler är effektiva och proportionella. Åtgärderna har avsevärt sänkt slutkundspriserna för kommunikation inom EU. På grundval av uppgifterna från Berec-yttrandet och 2022 års Eurobarometerrapport har ett betydande antal konsumenter i de flesta medlemsstater gynnats av åtgärderna, och vissa fortsätter att förlita sig på traditionell kommunikation, såsom telefonsamtal och sms-meddelanden, för kommunikation inom EU, där konsumenterna huvudsakligen kommunicerar via telefon, även om allt fler konsumenter har tillgång till nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för sina behov i fråga om kommunikation inom EU. Detta är fallet för medborgare som är 55 år eller äldre.

- (78) Dessutom har taken på slutkundspriserna varken lett till en ökning av volymen av kommunikation inom EU eller haft någon betydande negativ inverkan på leverantörerna. Sedan åtgärderna trädde i kraft har ingen leverantör av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster begärt något undantag. Resultatet av det förberedande samrådet om framtiden för marknaden för elektronisk kommunikation och dess infrastruktur, som avslutades den 19 maj 2023, bekräftar dessutom behovet av att förlänga de befintliga åtgärderna.
- (79) Med tanke på att grossistpriserna för kommunikation inom EU inte är reglerade och att det saknas överblick över transittkostnaderna, kan det i detta skede inte uteslutas att dessa slutkundspriser skulle öka om åtgärderna avskaffades omedelbart, och kunderna skulle kunna utsättas för mycket höga priser för kommunikation inom EU. Genom denna förordning införs därför en bestämmelse om ändring av förordning (EU) 2015/2120 för att förlänga tillämpningen av artikel 5a.1 i den förordningen.
- (80) Med tanke på målet att undanröja skillnaderna i slutkundspriserna mellan avgifterna för kommunikation inom EU och avgifterna för inhemsk (fast och mobil) röstkommunikation och sms-kommunikation, bör leverantörer som frivilligt beslutar att inte tillämpa tilläggsavgifter för kommunikation inom EU från och med den 1 januari 2025 undantas från tillämpningen av de högsta slutkundspriserna, med förbehåll för en policy för skälig användning, så att fördelarna med lika slutkundspriser för inhemsk kommunikation och kommunikation inom EU kan komma konsumenterna tillgodo tidigare. Policyn för skälig användning kommer att fastställas i en genomförandeakt som kommissionen bör anta senast den 31 december 2024, efter samråd med Berec.

- (81) Som ett andra steg bör leverantörer, från och med den 1 januari 2029, inte ta ut olika slutkundspriser för inhemsk kommunikation och kommunikation inom EU. Leverantörernas skyldighet att följa denna åtgärd är dock beroende av antagandet av ett antal skyddsåtgärder för leverantörerna när det gäller hållbarhet, rättvis användning och bedrägeribekämpning. Kommissionen bör anta sådana skyddsåtgärder genom en genomförandeakt senast den 30 juni 2028.
- (82) Dessutom ska den fullständiga utfasningen av tilläggsavgifter för kommunikation inom EU från och med den 1 januari 2029 föregås av en översyn av reglerna för kommunikation inom EU, som kommissionen bör genomföra senast den 30 juni 2027, efter samråd med Berec.
- (83) Som en del av översynen bör kommissionen, med stöd av Berec, bedöma de nya åtgärdernas inverkan på konsumenterna och leverantörerna, även med beaktande av den föränderliga marknadsdynamiken. Bedömningen bör omfatta utvecklingen av grossistkostnaderna, trenden för slutkundspriserna för kommunikation inom EU, utvecklingen av konsumenternas preferenser, den möjliga inverkan på de nationella marknaderna för tillhandahållande av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, särskilt på de slutkundspriser som tas ut av konsumenterna, åtgärdernas potentiella inverkan på leverantörernas intäkter, omfattningen av användningen av samt tillgängligheten och konkurrenskraften för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller andra alternativ till kommunikation inom EU samt utvecklingen av prisplanerna när det gäller kommunikation inom EU.
- (84) Bedömningen kommer att ligga till grund för kommissionens antagande av en genomförandeakt senast den 30 juni 2028 om fastställande av skyddsåtgärder för leverantörerna när det gäller hållbarhet, skälig användning och bedrägeribekämpning. Den skulle också kunna ligga till grund för ett eventuellt lagstiftningsförslag från kommissionen för att vid behov ändra åtgärderna.

- (85) I syfte att samla in uppgifter, övervaka, se över och rapportera om reglernas inverkan på kommunikation inom EU bör kommissionen, Berec, de nationella regleringsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, andra berörda behöriga myndigheter behandla alla affärshemligheter och annan konfidentiell information som delas av leverantörerna som konfidentiella. Skyddet av konfidentiell information bör dock inte hindra de behöriga nationella myndigheterna från att i god tid utbyta sådan information.
- (86) I enlighet med proportionalitetsprincipen bör de åtgärder som är tillämpliga på kommunikation inom EU och som införs genom denna förordning vara tidsbegränsade och upphöra att gälla senast den 30 juni 2032. En sådan förlängning bör göra det möjligt för kommissionen att samla in och granska uppgifter som är relevanta för att bedöma åtgärdernas inverkan, samtidigt som det säkerställs att utsatta konsumenter skyddas från potentiellt alltför höga priser för kommunikation inom EU. Åtgärdernas upphörande sammanfaller med den dag då Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612²⁰ upphör att gälla.
- (87) För att möjliggöra en skyndsam tillämpning av de åtgärder som föreskrivs i denna förordning bör den träda i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/612 av den 6 april 2022 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 115, 13.4.2022, s. 1).

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. Denna förordning syftar till att underlätta och stimulera utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation genom att främja en gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur och möjliggöra en effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur så att sådana nät kan byggas snabbare och till en lägre kostnad.
2. Om någon bestämmelse i denna förordning strider mot en bestämmelse i direktiv 2002/77/EG, (EU) 2018/1972 eller (EU) 2022/2555 ska den relevanta bestämmelsen i de direktiven ha företräde.
3. I denna förordning fastställs minimikrav för uppnående av de mål som anges i punkt 1. Medlemsstaterna får behålla eller införa åtgärder i enlighet med unionsrätten som är striktare eller mer detaljerade än dessa minimikrav, om de syftar till att främja gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur eller möjliggöra en effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur.
4. Genom undantag från punkt 3 i den här artikeln får medlemsstaterna inte behålla eller införa de åtgärder som avses i den punkten när det gäller artikel 3.5 första stycket a–e, artikel 3.7 och 3.10, artikel 4.7, artikel 5.2 andra stycket, artiklarna 5.5, 6.2, 10.7 och 10.8.

5. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet och deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, inbegripet att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning ska definitionerna i direktiv (EU) 2018/1972 gälla, särskilt definitionerna av *elektroniskt kommunikationsnät, nät med mycket hög kapacitet, allmänt elektroniskt kommunikationsnät, nätanslutningspunkt, tillhörande faciliteter, slutanvändare, säkerhet för nät och tjänster, tillträde och operatör*.

Även följande definitioner gäller:

1. *nätoperatör*:
 - a) en operatör enligt definitionen i artikel 2.29 i direktiv (EU) 2018/1972,
 - b) ett företag som tillhandahåller en fysisk infrastruktur avsedd att tillhandahålla
 - i) en tjänst för produktion, transport eller distribution av
 - gas,
 - el (inklusive offentlig belysning),

- uppvärmning,
 - vatten (inklusive bortskaffande eller behandling av avloppsvatten), och dräneringssystem,
- ii) transporttjänster, inklusive järnvägar, vägar, inbegripet stadsgator, tunnlar, hamnar och flygplatser.

2. *offentligrättsligt organ*: ett organ som har samtliga följande egenskaper:

- a) Det har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan att vara av industriell eller kommersiell karaktär.
- b) Det är en juridisk person.
- c) Det finansieras helt eller till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller av andra offentligrättsliga organ eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ, eller har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller av andra offentligrättsliga organ.

3. *offentligt organ*: en statlig, regional eller lokal myndighet, ett offentligrättsligt organ eller en sammanslutning bildad av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ.

4. *fysisk infrastruktur:*

- a) nätelement som är avsett att rymma andra nätelement utan att i sig bli ett aktivt nätelement, såsom rör, master, ledningar, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingskåp, byggnader eller ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar samt byggnader, inbegripet deras tak och delar av deras fasader, eller ingångar till byggnader, och andra tillgångar, bland annat väg- och gatuutrustning, såsom lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus, annonspelare och vägtullportaler, liksom buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbane- och järnvägsstationer,
- b) om de inte ingår i ett nät men ägs eller kontrolleras av offentliga organ: byggnader, inbegripet deras tak och delar av deras fasader, eller ingångar till byggnader, och andra tillgångar, bland annat väg- och gatuutrustning, såsom lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus, annonspelare och vägtullportaler, liksom buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbane- och järnvägsstationer.

Kablar, inbegripet svartfiber, liksom nätelement som används för tillhandahållandet av dricksvatten enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184²¹ räknas inte som fysisk infrastruktur i denna förordning.

5. *bygg- och anläggningsprojekt:* varje resultat av bygg- eller anläggningsarbeten vilket som helhet räcker för att fylla en ekonomisk eller teknisk funktion och involverar ett eller flera element av fysisk infrastruktur.

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (EUT L 435, 23.12.2020, s. 1).

6. *fysisk infrastruktur i byggnader*: fysisk infrastruktur eller installationer i slutanvändarens lokaler, inklusive element under gemensamt ägande, som är avsedda för att rymma fasta och/eller trådlösa nät, när sådana accessnät kan leverera elektroniska kommunikationstjänster och koppla samman byggnadens accesspunkt med nätanslutningspunkten.
7. *fiberledningar i byggnader*: optiska fiberkablar i slutanvändarens lokaler, inklusive element under gemensamt ägande, som är avsedda att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster och koppla samman byggnadens accesspunkt med nätanslutningspunkten.
8. *fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnader*: fysisk infrastruktur i byggnader som är avsedd att rymma fiberoptiska element.
9. *större renoveringsarbeten*: bygg- eller anläggningsprojekt i slutanvändarens lokaler som omfattar strukturella ändringar av hela den fysiska infrastrukturen i byggnaden eller en betydande del av den och som i enlighet med nationell rätt kräver ett byggnadstillstånd.
10. *tillstånd*: ett uttryckligt eller underförstått beslut eller en uppsättning beslut som fattas av en eller flera behöriga myndigheter samtidigt eller efter varandra och som i enlighet med nationell rätt krävs för att ett företag ska kunna genomföra bygg- eller anläggningsprojekt som är nödvändiga för utbyggnaden av element av nät med mycket hög kapacitet.

11. *accesspunkt*: en fysisk punkt belägen inuti eller utanför byggnaden, som är tillgänglig för företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät, där anslutning till fiberfärdig inbyggd fysisk infrastruktur tillhandahålls.
12. *ledningsrätter*: rättigheter som avses i artikel 43.1 i direktiv (EU) 2018/1972, som beviljas en operatör, att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom för att bygga ut nät med mycket hög kapacitet och tillhörande faciliteter.

Artikel 3

Tillträde till befintlig fysisk infrastruktur

1. Nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur ska, på skriftlig begäran från en operatör, tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till dess fysiska infrastruktur enligt rättvisa och rimliga villkor, inbegripet pris, i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation eller tillhörande faciliteter. Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur ska även tillmötesgå varje sådan rimlig begäran om tillträde på icke-diskriminerande villkor. En sådan skriftlig begäran ska specificera de element av den fysiska infrastrukturen som begäran om tillträde omfattar, inbegripet specifika tidsramar. Medlemsstaterna får ange detaljerade krav avseende begärens administrativa aspekter.

2. På begäran av en operatör ska juridiska personer som i första hand är verksamma som arrendatorer eller som innehavare av andra rättigheter till mark än äganderätt, där faciliteter planeras eller har installerats i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet, eller som förvaltar arrendeavtal för markägares räkning, och operatörer i god tro förhandla om tillträde till sådan mark, inbegripet om priset, som i förekommande fall ska återspegla marknadsvillkoren, i enlighet med nationell avtalsrätt.

De operatörer och juridiska personer som avses i första stycket i denna punkt ska underrätta den nationella regleringsmyndigheten om avtal som ingåtts i enlighet med första stycket, inbegripet det överenskomna priset.

Medlemsstaterna får ge vägledning om villkoren, inbegripet priset, för att underlätta ingåendet av sådana avtal.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att ägare av privata kommersiella byggnader som inte ägs eller kontrolleras av en nätoperatör, på skriftlig begäran av en operatör, ska tillgodose rimliga begäranden om tillträde till dessa byggnader, inbegripet deras tak, för att installera element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter på rättvisa och rimliga villkor och till ett pris som återspeglar marknadsvillkoren. Före en sådan begäran från den som ansöker om tillträde ska samtliga följande villkor vara uppfyllda:
- a) Byggnaden är belägen i ett landsbygdsområde eller avlägset område enligt medlemsstaternas definition.

- b) Det finns inte något tillgängligt nät med mycket hög kapacitet – fast eller mobilt – av samma typ som den som begär tillträde avser att bygga ut i det område för vilket begäran om tillträde görs och det finns ingen plan för att bygga ut ett sådant nät enligt den information som samlats in via den centrala informationspunkten och som är tillgänglig den dag då begäran görs.
- c) Det finns inte någon fysisk infrastruktur i det område för vilket begäran om tillträde görs som ägs eller kontrolleras av nätoperatörer eller offentliga organ och som är tekniskt lämplig för att rymma element av nät med mycket hög kapacitet.

Medlemsstaterna får fastställa en förteckning över kategorier av kommersiella byggnader som av skäl som rör allmän säkerhet, försvar och hälsa får undantas från skyldigheten att tillgodose en sådan begäran om tillträde. Denna förteckning och de kriterier som ska tillämpas för att identifiera dessa kategorier ska offentliggöras via en central informationspunkt.

- 4. Vid fastställandet av rättvisa och rimliga villkor, inklusive priser, för beviljande av tillträde, och för att undvika alltför höga priser, ska nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur när så är relevant beakta åtminstone följande:
 - a) Befintliga avtal och kommersiella villkor som överenskommits mellan operatörer som begär tillträde och nätoperatörer eller offentliga organ som beviljar tillträde till fysisk infrastruktur.

- b) Behovet av att säkerställa att den som tillhandahåller tillträdet har en realistisk möjlighet att täcka sina kostnader för tillhandahållandet av tillträde till sin fysiska infrastruktur, med hänsyn tagen till specifika nationella omständigheter, affärsmodeller och eventuella avgiftssystem som inrättats för att erbjuda en realistisk möjlighet att täcka kostnader. När det gäller elektroniska kommunikationsnät ska hänsyn också tas till eventuella korrigerande åtgärder som införs av en nationell regleringsmyndighet.
- c) Eventuella merkostnader för underhåll och anpassning som uppstår till följd av tillhandahållande av tillträde till relevant fysisk infrastruktur.
- d) Vilken inverkan det begärda tillträdet har på leverantörens affärsplan, inbegripet investeringar i den fysiska infrastruktur som begäran avser.
- e) När det specifikt gäller operatörers tillträde till fysisk infrastruktur, relevant vägledning enligt punkt 13, särskilt
 - i) investeringarnas ekonomiska bärkraft baserat på deras riskprofil,
 - ii) behovet av en skälig avkastning på investeringarna och av eventuella tidsplaner för sådan avkastning på investeringarna,
 - iii) tillträdets påverkan på konkurrensen i senare led, och följaktligen på priser och avkastning på investeringar,
 - iv) avskrivningen av nättillgångarna vid tidpunkten för begäran om tillträde,

- v) affärskalkyler som låg till grund för investeringen vid den tidpunkt då den gjordes, särskilt investeringar i den fysiska infrastruktur som används för tillhandahållande av konnektivitet, och
 - vi) möjligheter som tidigare erbjudits den som begär tillträde att saminvestera i utbyggnaden av den fysiska infrastrukturen, särskilt enligt artikel 76 i direktiv (EU) 2018/1972, eller att sambygga den.
- f) Vid bedömningen av operatörernas behov av en skälig avkastning på investeringen som återspeglar de relevanta marknadsvillkoren, deras olika affärsmodeller, särskilt när det gäller företag som i första hand tillhandahåller tillhörande faciliteter och som erbjuder fysiskt tillträde till fler än ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät.
5. Nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur får vägra tillträde till specifik fysisk infrastruktur på grundval av ett eller flera av följande skäl:
- a) Den fysiska infrastruktur till vilken tillträde har begärts är inte tekniskt lämplig för att rymma något av de element av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation enligt punkt 1.
 - b) Brist på tillgång till utrymme för de element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter som avses i punkt 1, även med beaktande av det framtida behovet av utrymme för den som tillhandahåller tillträde, när detta visats i tillräcklig utsträckning, såsom genom hänvisning till de offentligt tillgängliga investeringsplanerna eller till en konsekvent tillämpad procentandel för den kapacitet som är reserverad för framtida behov jämfört med den fysiska infrastrukturens totala kapacitet.

- c) Förekomsten av motiverade skäl som rör säkerhet, nationell säkerhet och folkhälsa.
 - d) Förekomsten av vederbörligen motiverade skäl som rör integriteten och säkerheten för befintliga nät, i synnerhet när det gäller nationell kritisk infrastruktur.
 - e) Förekomsten av en vederbörligen motiverad risk för att de planerade elektroniska kommunikationstjänsterna ska medföra allvarliga störningar för tillhandahållandet av andra tjänster via samma fysiska infrastruktur.
 - f) Tillgången till genomförbara alternativa metoder för passivt fysiskt tillträde i grossistledet till elektroniska kommunikationsnät, som är lämpliga för tillhandahållandet av nät med mycket hög kapacitet och som erbjuds på rättvisa och rimliga villkor, som tillhandahålls av samma nätoperatör eller, i det särskilda fallet med landsbygdsområden eller avlägsna områden där ett nät enbart drivs i grossistledet och ägs eller kontrolleras av offentliga organ, som tillhandahålls av operatören av ett sådant nät.
6. Medlemsstaterna får föreskriva att nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur får vägra tillträde till specifik fysisk infrastruktur om det finns genomförbara alternativa metoder för icke-diskriminerande öppet aktivt tillträde i grossistledet till nät med mycket hög kapacitet som tillhandahålls av samma nätoperatör eller samma offentliga organ, under förutsättning att båda följande villkor är uppfyllda:
- a) Sådana alternativa metoder för tillträde i grossistledet erbjuds på rättvisa och rimliga villkor, inbegripet pris.

- b) Den begärande operatörens utbyggnadsprojekt riktar sig till samma täckningsområde och det inte finns något annat fibernät för anslutning av slutanvändares lokaler som betjänar täckningsområdet.

Denna punkt ska endast tillämpas på de medlemsstater där en sådan, eller en likvärdig, möjlighet till vägran tillämpas den ... [den dag då denna förordning träder i kraft] i enlighet med nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten.

7. Om tillträde vägras enligt punkterna 5 och 6 ska nätoperatören eller det offentliga organ som äger eller kontrollerar den fysiska infrastrukturen skriftligen underrätta den som begär tillträde om de specifika och detaljerade skälen för vägran senast en månad efter dagen för mottagandet av den fullständiga begäran om tillträde, utom i fråga om nationell kritisk infrastruktur enligt definitionen i nationell rätt, för vilken det inte ska krävas några specifika och detaljerade skäl i underrättelsen till den som begär tillträde om att tillträde vägras.
8. Medlemsstaterna får inrätta eller utse ett organ för att samordna begäranden om tillträde till fysisk infrastruktur som ägs eller kontrolleras av offentliga organ, tillhandahålla juridisk och teknisk rådgivning genom förhandlingar om tillträdesvillkor och underlätta tillhandahållandet av information via en central informationspunkt enligt artikel 12.
9. Fysisk infrastruktur som redan omfattas av tillträdesskyldigheter som införts av nationella regleringsmyndigheter i enlighet med direktiv (EU) 2018/1972 eller som följer av tillämpningen av unionens regler om statligt stöd ska inte omfattas av de skyldigheter som anges i punkterna 1, 4 och 5 så länge sådana tillträdesskyldigheter är i kraft.

10. Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur eller vissa kategorier av fysisk infrastruktur får välja att inte tillämpa punkterna 1, 4 och 5 på denna fysiska infrastruktur eller dessa kategorier av fysisk infrastruktur av skäl som rör arkitektoniskt, historiskt eller religiöst värde eller miljövärde eller av skäl som rör allmän säkerhet, försvar och hälsa. Medlemsstaterna eller, i förekommande fall, de regionala och lokala myndigheterna ska identifiera sådan fysisk infrastruktur eller sådana kategorier av fysisk infrastruktur på sina territorier på grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl. Förteckningen över kategorier av fysisk infrastruktur och de kriterier som tillämpas för att identifiera dem ska göras tillgänglig via en central informationspunkt.
11. Operatörer ska ha rätt att erbjuda tillträde till sin fysiska infrastruktur för utbyggnad av andra nätverk än elektroniska kommunikationsnät eller tillhörande faciliteter.
12. Trots vad som sägs i punkt 3 ska denna artikel inte påverka äganderätten för ägaren av den fysiska infrastrukturen då den inte ägs av nätoperatören eller det offentliga organet eller äganderätten för andra tredje parter, såsom markägare och ägare av privata egendomar, eller i tillämpliga fall hyresgästers rättigheter.
13. Efter samråd med intressenter, de nationella tvistlösningsorganen och andra behöriga unionsorgan eller unionsbyråer inom de relevanta sektorerna, beroende på vad som är lämpligt, och med beaktande av väletablerade principer och de olikartade förhållandena i medlemsstaterna, får kommissionen, i nära samarbete med Berec, tillhandahålla vägledning om tillämpningen av denna artikel.

Artikel 4

Öppenhet avseende fysisk infrastruktur

1. För att kunna begära tillträde till fysisk infrastruktur i enlighet med artikel 3 ska varje operatör ha rätt att på begäran få tillgång till följande minimiinformation om befintlig fysisk infrastruktur i elektroniskt format via en central informationspunkt:
 - a) Georefererad lokalisering och rutt.
 - b) Typ och nuvarande användning av infrastrukturen.
 - c) En kontaktpunkt.

Sådan minimiinformation ska göras tillgänglig enligt proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor och under alla omständigheter senast 10 arbetsdagar efter den dag då begäran om tillgång till information lämnades in. I vederbörligen motiverade fall kan den tidsfristen förlängas en gång med fem arbetsdagar. Operatörer som begär tillträde ska informeras om alla förlängningar av tidsfristen via en central informationspunkt.

En operatör som begär tillgång till information enligt denna artikel ska ange inom vilket geografiskt område den planerar att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter.

Tillgången till minimiinformation får begränsas eller vägras under förutsättning att det är nödvändigt för att säkerställa säkerheten i vissa byggnader som ägs eller kontrolleras av offentliga organ, nätsäkerheten och nätens integritet, den nationella säkerheten, säkerheten i nationell kritisk infrastruktur, folkhälsan eller den allmänna säkerheten, eller av skäl som rör konfidentialitet eller drifts- och affärshemligheter.

2. Utöver den minimiinformation som anges i punkt 1 första stycket får medlemsstaterna kräva information om befintlig fysisk infrastruktur, såsom information om den fysiska infrastrukturens nyttjandegrad.
3. Nätoperatörer och offentliga organ ska göra åtminstone den minimiinformation som anges i punkt 1, och i tillämpliga fall den ytterligare information som anges i punkt 2, tillgänglig via en central informationspunkt och i elektroniskt format, och omgående göra alla uppdateringar av den informationen tillgängliga. Om nätoperatörerna eller de offentliga organen inte efterlever denna punkt får de behöriga myndigheterna begära att den information som saknas och som anges i punkt 1 görs tillgänglig i elektroniskt format via en central informationspunkt inom tio arbetsdagar från dagen för mottagandet av en sådan begäran, utan att det påverkar medlemsstaternas möjlighet att ålägga nätoperatörer och offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur sanktioner för att de inte fullgör denna skyldighet.

4. Under en övergångsperiod på kortast möjliga tid och högst tolv månader får medlemsstaterna undanta kommuner med färre än 3 500 invånare från den skyldighet som anges i punkt 3. Medlemsstaterna ska fastställa en färdplan med tidsfrister för att göra minimiinformation enligt punkt 1 tillgänglig via en central informationspunkt i elektroniskt format. Dessa undantag och färdplanerna ska offentliggöras via en central informationspunkt. Under denna övergångsperiod ska de kommunerna säkerställa att den tillgängliga informationen kan tillgå av operatörer.
5. Nätoperatörer och offentliga organ ska på särskild begäran av en operatör tillgodose varje specifik skriftlig begäran om undersökning på plats av specifika element av deras fysiska infrastruktur. En sådan begäran ska ange vilka element av den berörda fysiska infrastrukturen som är aktuella för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Undersökningar på plats av de angivna elementen av den fysiska infrastrukturen ska beviljas inom en månad från dagen för mottagandet av den skriftliga begäran enligt proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor, med förbehåll för begränsningarna enligt punkt 1 fjärde stycket. Medlemsstaterna får ange detaljerade krav avseende begärans administrativa aspekter.
6. Medlemsstaterna får, på grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl, identifiera den kritiska nationella infrastruktur enligt definitionen i nationell rätt eller delar av den som inte ska omfattas av de skyldigheter som fastställs i punkterna 1, 3 och 5.
7. Punkterna 1, 3 och 5 ska inte tillämpas om
 - a) fysisk infrastruktur inte är tekniskt lämplig för utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter,

- b) skyldigheten att tillhandahålla information om vissa befintliga typer av fysisk infrastruktur enligt punkt 1 första stycket skulle vara oproportionerlig, på grundval av en kostnads-nyttanalys som utförs av medlemsstaterna och ett samråd med berörda parter, eller
- c) den fysiska infrastrukturen inte omfattas av tillträdesskyldigheter i enlighet med artikel 3.10.

Motiveringen, kriterierna och villkoren för tillämpningen av sådana undantag ska offentliggöras via en central informationspunkt och anmälas till kommissionen.

- 8. Operatörer som får tillgång till information enligt denna artikel ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att konfidentialitet upprätthålls och drifts- och affärshemligheter skyddas. För detta ändamål ska de hålla informationen konfidentiell och endast använda den i syfte att bygga ut sina nät.

Artikel 5

Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

- 1. Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer ska ha rätt att förhandla fram avtal om samordning av bygg- och anläggningsprojekt med operatörer, inbegripet om fördelningen av kostnader, i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter.

2. När offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer utför eller planerar att direkt eller indirekt utföra bygg- och anläggningsprojekt som helt eller delvis finansieras med offentliga medel ska de tillgodose varje rimlig skriftlig begäran från operatörer om samordning av dessa bygg- och anläggningsprojekt på öppet redovisade och icke-diskriminerande villkor för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Medlemsstaterna får ange detaljerade krav avseende begärens administrativa aspekter.

En begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt ska tillgodoses, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Samordningen av bygg- och anläggningsprojekten kommer inte att medföra ytterligare kostnader som inte kan ersättas, inbegripet kostnader som orsakas av ytterligare förseningar, för nätoperatören eller det offentliga organ som äger eller kontrollerar den fysiska infrastrukturen och som ursprungligen planerade bygg- och anläggningsprojekten i fråga, utan att det påverkar de berörda parternas möjlighet att komma överens om fördelningen av kostnaderna.
- b) Nätoperatören eller det offentliga organ som äger eller kontrollerar den fysiska infrastrukturen och som ursprungligen planerar bygg- och anläggningsprojekten behåller kontrollen över samordningen av projekten.
- c) Begäran lämnas in så snart som möjligt och, när tillstånd krävs för bygg- och anläggningsprojekten, senast en månad innan det slutliga projektet lämnas till de myndigheter som beviljar tillstånd.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att en begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt som ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät gör till ett företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ och som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät får anses vara orimlig om bygg- och anläggningsprojekten bidrar till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, förutsatt att dessa nät med mycket hög kapacitet är belägna i landsbygdsområden eller avlägsna områden, att de ägs eller kontrolleras av offentliga organ och att de enbart drivs i grossistledet.
4. En begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt som görs av ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät till ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät kan anses vara orimlig om båda följande villkor är uppfyllda:
- a) Ansökan avser ett område som har omfattats av något av följande:
 - i) En prognos avseende räckvidden hos bredbandsnät, inklusive nät med mycket hög kapacitet i enlighet med artikel 22.1 i direktiv (EU) 2018/1972.
 - ii) En uppmaning att tillkännage sin avsikt att bygga ut nät med mycket hög kapacitet i enlighet med artikel 22.3 i direktiv (EU) 2018/1972.
 - iii) Ett offentligt samråd om tillämpningen av unionens regler om statligt stöd.
 - b) Det begärande företaget har underlåtit att uttrycka sin avsikt att bygga ut nät med mycket hög kapacitet i det område som avses i led a i något av de senaste förfaranden som där förtecknas och som omfattar den period under vilken begäran om samordning görs.

Om en begäran om samordning anses orimlig på grundval av första stycket, ska det företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät och som vägrade samordning av bygg- och anläggningsprojekt bygga ut fysisk infrastruktur med tillräcklig kapacitet för att tillgodose eventuella framtida rimliga behov av tredjepartstillträde.

5. Medlemsstaterna får, på grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl, fastställa vilka typer av bygg- och anläggningsprojekt som anses ha begränsad omfattning, till exempel i fråga om värde, storlek eller varaktighet, eller rör nationell kritisk infrastruktur och som kan undantas från skyldigheten att samordna bygg- och anläggningsprojekt i enlighet med punkt 2. Motiveringen, kriterierna och villkoren för tillämpningen av undantag för sådana typer av bygg- och anläggningsprojekt ska offentliggöras via en central informationspunkt.

Medlemsstaterna får besluta att offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer inte ska tillämpa punkterna 2 och 4 på typer av bygg- och anläggningsprojekt som avser nationell kritisk infrastruktur eller av skäl som rör nationell säkerhet och som identifierats av medlemsstaterna i enlighet med första stycket i denna punkt.

Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer får besluta att inte tillämpa punkterna 2 och 4 på typer av projekt som enligt medlemsstaterna har begränsad omfattning i enlighet med första stycket i denna punkt.

6. Senast den ... [18 månader från den dag då denna förordning träder i kraft] ska Berec, efter samråd med intressenter, nationella tvistlösningsorgan och andra behöriga unionsorgan eller unionsbyråer inom de relevanta sektorerna i förekommande fall, och med beaktande av väletablerade principer och de specifika situationerna i varje medlemsstat, i nära samarbete med kommissionen, ge vägledning om tillämpningen av denna artikel, framför allt beträffande
- a) fördelningen av kostnaderna i samband med samordningen av bygg- och anläggningsprojekt enligt punkt 1,
 - b) de kriterier som tvistlösningsorganen bör följa vid tvistlösning som omfattas av denna artikel, och
 - c) kriterierna för att säkerställa tillräcklig kapacitet för att tillgodose överskådliga framtida rimliga behov om samordning av bygg- och anläggningsprojekten vägras enligt punkt 4.

Artikel 6

Öppenhet avseende planerade bygg- och anläggningsprojekt

1. För att möjliggöra förhandling av avtal om samordning av bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5 ska varje nätoperatör och alla offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur via en central informationspunkt göra följande minimiinformation tillgänglig i elektroniskt format:
- a) Georefererad lokalisering och typ av projekt.
 - b) De element av den fysiska infrastrukturen som berörs.

- c) Beräknat startdatum för projektet och projektets varaktighet.
- d) I förekommande fall, ett beräknat datum för inlämning av det slutliga projektet till de behöriga myndigheterna för beviljande av tillstånd.
- e) En kontaktpunkt.

Nätoperatören och det offentliga organ som äger eller kontrollerar den fysiska infrastrukturen ska säkerställa att den information som avses i första stycket för planerade bygg- och anläggningsprojekt som rör dess fysiska infrastruktur är korrekt och uppdaterad och omgående görs tillgänglig via en central informationspunkt så snart som informationen är tillgänglig för nätoperatören för dess bygg- och anläggningsprojekt som är planerade under de följande sex månaderna och, under alla omständigheter och om ett tillstånd planeras, senast två månader innan den första ansökan om tillstånd lämnas in till de behöriga myndigheterna.

Operatörer ska ha rätt att på motiverad begäran få tillgång till den minimiinformation som avses i första stycket i elektroniskt format via en central informationspunkt, med angivande av inom vilket område den begärande operatören planerar att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Inom tio arbetsdagar från dagen för mottagandet av begäran om tillgång till information ska den begärda informationen göras tillgänglig enligt proportionella, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor. I vederbörligen motiverade fall kan tidsfristen förlängas en gång med fem arbetsdagar. Tillgången till minimiinformation får endast begränsas eller vägras om det är nödvändigt för att säkerställa nätsäkerheten och nätens integritet, den nationella säkerheten, säkerheten i kritisk infrastruktur, folkhälsan eller den allmänna säkerheten, eller av skäl som rör konfidentialitet eller drifts- och affärshemligheter.

2. Medlemsstaterna får, på grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl, fastställa vilka typer av bygg- och anläggningsprojekt som anses ha begränsad omfattning, till exempel i fråga om värde, storlek eller varaktighet, eller rör nationell kritisk infrastruktur samt de nödsituationer eller skäl som rör den nationella säkerheten som skulle motivera att de inte omfattas av skyldigheten att tillhandahålla minimiinformation i enlighet med punkt 1. Motiveringen, kriterierna och villkoren för tillämpningen av undantag för sådana typer av bygg- och anläggningsprojekt ska offentliggöras via en central informationspunkt.

Medlemsstaterna får besluta att offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer inte ska tillämpa punkt 1 på typer av bygg- och anläggningsprojekt som avser nationell kritisk infrastruktur eller av skäl som rör den nationella säkerheten och som identifierats av medlemsstaterna i enlighet med första stycket i denna punkt.

Offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer får besluta att inte tillämpa punkt 1 på information om typer av bygg- och anläggningsprojekt som har begränsad omfattning och för nödsituationer som identifierats av medlemsstaterna i enlighet med första stycket i denna punkt.

Artikel 7

Tillståndsförfaranden och ledningsrätter

1. De behöriga myndigheterna får inte otillbörligt begränsa eller hindra utbyggnad av något element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Medlemsstaterna ska göra sitt bästa för att underlätta att alla regler som styr de villkor och förfaranden som är tillämpliga för beviljande av tillstånd och ledningsrätter, som krävs för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter, är enhetliga över hela det nationella territoriet.
2. De behöriga myndigheterna ska via en central informationspunkt i elektroniskt format tillgängliggöra all information om de villkor och förfaranden som gäller för beviljande av tillstånd och ledningsrätter, vilka beviljas genom administrativa förfaranden, och information om undantag från vissa eller alla tillstånd eller ledningsrätter som krävs enligt unionsrätten och nationell rätt och sätt att lämna in ansökningar i elektroniskt format och få information om ansökans status.
3. Alla operatörer ska ha rätt att via en central informationspunkt i elektroniskt format lämna in ansökningar om alla nödvändiga tillstånd eller förnyelser av dessa eller ledningsrätter och få information om sin ansökans status. Medlemsstaterna får fastställa detaljerade förfaranden för att få denna information.
4. De behöriga myndigheterna får, inom 15 arbetsdagar från mottagandet därav, avslå ansökningar om tillstånd, inbegripet för ledningsrätter, för vilka minimiinformationen inte har gjorts tillgänglig via en central informationspunkt, i enlighet med artikel 6.1 första stycket, av samma operatör som ansöker om tillståndet.

5. De behöriga myndigheterna ska bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd, utom ledningsrätter, inom fyra månader från dagen för mottagandet av en fullständig tillståndsansökan.

De behöriga myndigheterna ska inom 20 arbetsdagar från mottagandet av ansökan fastställa huruvida ansökan om tillstånd eller ledningsrätter är fullständig. De behöriga myndigheterna ska uppmana sökanden att lämna eventuell information som saknas inom den perioden. Den behöriga myndighetens fastställande av att tillståndsansökan är fullständig får inte leda till att den sammantagna fyramånadersperioden för prövningen av tillståndsansökan, som inleds dagen för mottagandet av den fullständiga ansökan, skjuts upp eller avbryts.

Första och andra styckena påverkar inte andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av det förfarande som är tillämpligt på tillståndsförfarandet, inbegripet överklagandeförfaranden, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, och påverkar inte de regler som ger sökanden ytterligare rättigheter eller syftar till att säkerställa snabbast möjliga beviljande av tillstånd.

Medlemsstaterna ska på förhand, via en central informationspunkt, ange och offentliggöra skälen till att den behöriga myndigheten, i undantagsfall och vederbörligen underbyggda fall, på eget initiativ kan förlänga de tidsfrister som anges i första stycket i den här punkten och i punkt 6.

En förlängning ska vara så kort som möjligt och får inte överstiga fyra månader, utom när så krävs för att uppfylla andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av det förfarande som är tillämpligt på tillståndsförfarandet, inbegripet överklagandeförfaranden, i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten.

En förlängning får inte begäras för att erhålla saknad information som den behöriga myndigheten inte har begärt av sökanden i enlighet med andra stycket.

Varje avslag rörande ett tillstånd eller en ledningsrätt ska vara vederbörligen underbyggt på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.

6. Genom undantag från artikel 43.1 a i direktiv (EU) 2018/1972 ska de behöriga myndigheterna, om det utöver tillstånd krävs ledningsrätter på, till eller under offentlig eller, i tillämpliga fall, privat egendom, med ägarens förhandstillstånd eller i enlighet med nationell rätt, för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter, bevilja sådana ledningsrätter inom fyra månader eller den tidsfrist som fastställts enligt nationell rätt, beroende på vilken period som är kortast, från och med dagen för mottagandet av en fullständig ansökan, utom vid expropriation.

7. De behöriga myndigheterna får förnya ett tillstånd som beviljats en operatör för bygg- och anläggningsprojekt som är nödvändiga för utbyggnaden av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter om bygg- och anläggningsprojekten, av objektiva motiverade skäl, inte kunde påbörjas eller slutföras innan tillståndet löpte ut. Förnyelsen av tillståndet ska beviljas utan ytterligare förfarandekrav för operatörerna.
8. Medlemsstaterna får bland annat kräva tillstånd för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter i byggnader eller platser av arkitektoniskt, historiskt, religiöst värde eller miljövärde som skyddas i enlighet med nationell lagstiftning eller när det är nödvändigt av skäl som rör den allmänna säkerheten eller säkerheten för kritisk infrastruktur eller av miljöskäl.
9. Andra tillstånd än ledningsrätter som krävs för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter ska inte omfattas av några avgifter som går utöver de administrativa kostnaderna i enlighet med tillämpliga delar av artikel 16 i direktiv (EU) 2018/1972.
10. Kommissionen ska övervaka tillämpningen av denna artikel i medlemsstaterna. I detta syfte ska medlemsstaterna vart tredje år rapportera till kommissionen om läget i fråga om genomförandet av denna artikel och om huruvida de villkor som anges däri är uppfyllda.
11. Det förfarande som fastställs i denna artikel ska gälla utan att det påverkar tillämpningen av artikel 57 i direktiv (EU) 2018/1972.
12. Denna artikel påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att införa ytterligare bestämmelser för behöriga myndigheter för att påskynda tillståndsförfarandet.

Artikel 8

Avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan

1. Om den behöriga myndigheten inte har fattat ett beslut inom den tillämpliga tidsfrist som anges i artikel 7.5 ska tillståndet anses vara beviljat när den tidsfristen löper ut.

Första stycket ska tillämpas under förutsättning att tillståndsförfarandet inte avser ledningsrätter. På begäran ska operatören eller eventuella parter som påverkas ha rätt att få en skriftlig bekräftelse från den behöriga myndigheten om att tillståndet, i tillämpliga fall, har beviljats implicit.

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla tredje parter som påverkas har rätt att ingripa i det administrativa förfarandet och att överklaga beslutet om beviljandet av tillstånd.

2. Medlemsstaterna får avvika från punkt 1 i denna artikel om minst ett av följande rättsmedel finns tillgängligt för tillståndsförfarandet i fråga:
 - a) Den operatör som har lidit skada till följd av den behöriga myndighetens bristande efterlevnad av den tillämpliga tidsfrist som fastställts i enlighet med artikel 7.5 har rätt att begära ersättning för skada i enlighet med nationell rätt.
 - b) Operatören får hänskjuta ärendet till en domstol eller till en tillsynsmyndighet.

3. I händelse av ett undantag enligt punkt 2 i den här artikeln ska den berörda medlemsstaten säkerställa att den behöriga myndigheten eller ett annat organ som den medlemsstaten har utsett, vid utgången av den tidsfrist som fastställts i enlighet med artikel 7.5 och utan att det påverkar operatörens rätt att omedelbart söka rättsmedel i enlighet med punkt 2 i den här artikeln, utan onödigt dröjsmål, på operatörens begäran eller på eget initiativ, ska bjuda in sökanden till ett möte för att underlätta antagandet av ett beslut om tillståndsansökan. Mötet ska sammankallas av den behöriga myndigheten senast två månader efter det att ansökan har lämnats in. Utan onödigt dröjsmål efter mötet ska den behöriga myndigheten lämna en skriftlig redogörelse för diskussionen, inbegripet de berörda parternas inställning, och indikera för operatören ett datum då ett beslut om tillståndsansökan ska fattas.

Artikel 9

Undantag från tillståndsförfarandena

1. Bygg- och anläggningsprojekt som består av något av följande ska inte omfattas av något tillståndsförfarande i den mening som avses i artikel 7, såvida inte ett sådant tillstånd krävs i enlighet med andra unionsrättsakter:
- a) Reparations- och underhållsarbeten som har begränsad omfattning, till exempel i fråga om värde, storlek, inverkan och varaktighet.
 - b) Begränsade tekniska uppgraderingar av befintliga projekt eller installationer, med begränsad inverkan.

- c) Småskaliga bygg- och anläggningsprojekt som har begränsad omfattning, till exempel i fråga om värde, storlek, inverkan eller varaktighet, och som krävs för utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet.
- 2. På grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl ska medlemsstaterna identifiera de typer av bygg- och anläggningsprojekt på vilka punkt 1 är tillämplig. Information om sådana typer av bygg- och anläggningsprojekt ska offentliggöras via en central informationspunkt.
 - 3. Genom undantag från punkt 1, och med förbehåll för det förfarande som fastställs i punkt 2, får de behöriga myndigheterna kräva tillstånd för utbyggnad av element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter i följande situationer:
 - a) För fysisk infrastruktur eller vissa kategorier av fysisk infrastruktur som är skyddade av skäl som rör arkitektoniskt, historiskt eller religiöst värde eller miljövärde eller som av andra skäl är skyddade i enlighet med nationell rätt.
 - b) Om det är nödvändigt av skäl som rör allmän säkerhet, försvar, säkerhet, miljö eller folkhälsa, eller för att skydda säkerheten i kritisk infrastruktur.
 - 4. Medlemsstaterna får kräva att operatörer som planerar att utföra sådana bygg- och anläggningsprojekt som omfattas av denna artikel underrättar de behöriga myndigheterna om sin avsikt att inleda bygg- och anläggningsprojekten innan projekten påbörjas.

Denna underrättelse får inte innebära mer än en förklaring från operatören om dennas avsikt att inleda bygg- och anläggningsprojekten och inlämnande av minimiinformation som krävs för att de behöriga myndigheterna ska kunna bedöma om dessa projekt omfattas av undantaget i punkt 3. Denna minimiinformation ska minst omfatta det datum då bygg- och anläggningsprojekten förväntas påbörjas, deras varaktighet, kontaktuppgifterna till den person som ansvarar för att utföra projekten och det område som berörs av projekten.

Artikel 10

Fysisk infrastruktur i byggnader och fiberledningar

1. Alla nya byggnader och byggnader som genomgår större renoveringsarbeten, inklusive element under gemensamt ägande, för vilka ansökningar om bygglov har lämnats in efter den ... [21 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft] ska vara utrustade med en fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden och fiberledningar i byggnaden, inklusive anslutningar fram till den fysiska punkt där slutanvändaren ansluter till det allmänna nätet.
2. Alla nya flerfamiljshus eller flerfamiljshus som genomgår större renoveringsarbeten och för vilka ansökningar om bygglov har lämnats in efter den ... [21 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft] ska vara utrustade med en accesspunkt.

3. Senast den ... [21 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft] ska alla byggnader, inklusive element därav under gemensamt ägande, som genomgår större renoveringar enligt definitionen i artikel 2.10 i direktiv 2010/31/EU vara utrustade med en fiberfärdig fysisk infrastruktur i byggnaden och fiberledningar i byggnaden, inklusive anslutningar fram till den fysiska punkt där slutanvändaren ansluter sig för att få tillträde till det allmänna nätet under förutsättning att det inte på ett oproportionerligt sätt ökar kostnaderna för renoveringsarbetena och att det är tekniskt genomförbart. Alla flerfamiljshus som genomgår sådana större renoveringar ska också vara utrustade med en accesspunkt.
4. Senast den ... [18 månader efter den dag då denna förordning träder i kraft] ska medlemsstaterna, i samråd med berörda parter och på grundval av bästa branschpraxis, anta de relevanta standarder eller tekniska specifikationer som är nödvändiga för genomförandet av punkterna 1, 2 och 3. Dessa standarder eller tekniska specifikationer ska göra det lätt att utföra vanliga underhållsarbeten för de enskilda fiberledningar som används av varje operatör för att tillhandahålla tjänster som avser nät med mycket hög kapacitet och ska fastställa följande:
- a) Specifikationer för byggnadens accesspunkt och för fibergränssnitt.
 - b) Specifikationer för kablar.
 - c) Specifikationer för uttag.
 - d) Specifikationer för rör eller mikrokanaler.
 - e) Tekniska specifikationer som behövs för att förhindra störningar av elektriska kablar.

- f) Minsta böjningsradie.
 - g) Tekniska specifikationer för kabelinstallationer.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa överensstämmelse med de standarder eller tekniska specifikationer som avses i punkt 4. För att visa en sådan överensstämmelse ska medlemsstaterna fastställa förfaranden, vilket kan inbegripa inspektion på plats av byggnaderna eller av ett representativt urval av dem.
 6. Byggnader som är utrustade i enlighet med denna artikel ska ha rätt att på frivillig basis och i enlighet med de förfaranden som fastställs av medlemsstaterna erhålla märkningen ”fiberfärdig” (*fibre-ready*), om medlemsstaterna har valt att införa en sådan märkning.
 7. Punkterna 1, 2 och 3 ska inte tillämpas på vissa kategorier av byggnader om efterlevnaden av dessa punkter är oproportionerlig när det gäller kostnader för enskilda eller gemensamma ägare på grundval av objektiva faktorer. Medlemsstaterna ska identifiera sådana kategorier av byggnader på grundval av vederbörligen motiverade och proportionella skäl.
 8. Medlemsstaterna ska, på grundval av vederbörligen underbyggda och proportionella skäl, fastställa vilka typer av byggnader, såsom särskilda kategorier av monument, historiska byggnader, militära byggnader och byggnader som används för nationella säkerhetsändamål, enligt definitionen i nationell rätt, som ska undantas från de skyldigheter som anges i punkterna 1, 2 och 3 eller för vilka dessa skyldigheter ska tillämpas med lämpliga tekniska anpassningar. Information om sådana kategorier av byggnader ska offentliggöras via en central informationspunkt.

Artikel 11

Tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader

1. Om inte annat följer av punkt 3, och utan att det påverkar äganderätt, ska varje leverantör av allmänna elektroniska kommunikationsnät ha rätt att bygga ut sitt nät på egen bekostnad fram till accesspunkten.
2. Om inte annat följer av punkt 3 ska varje leverantör av allmänna elektroniska kommunikationsnät ha rätt att få tillträde till befintlig fysisk infrastruktur i byggnader i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet om duplicering är tekniskt omöjlig eller ekonomiskt ineffektiv.
3. Varje innehavare av en nyttjanderätt till accesspunkten och den fysiska infrastrukturen i byggnaden ska tillgodose alla rimliga skriftliga begäranden om tillträde till accesspunkten och den fysiska infrastrukturen i byggnaden från leverantörer av allmänna elektroniska kommunikationsnät på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, inbegripet pris, när så är lämpligt. Medlemsstaterna får ange detaljerade krav avseende begärans administrativa aspekter.
4. Om det inte finns någon tillgänglig fiberfärdig infrastruktur i en byggnad ska varje leverantör av allmänna elektroniska kommunikationsnät ha rätt att terminera sitt nät i abonnentens lokaler med hjälp av den befintliga fysiska infrastrukturen i byggnaden i den mån den är tillgänglig och det finns tillträde till den i enlighet med punkt 3, under förutsättning att ägaren och/eller abonnenten ger sitt godkännande, i enlighet med nationell rätt, och om leverantören minimerar inverkan på tredje parter privata egendom.

5. Denna artikel påverkar inte äganderätten för ägaren till accesspunkten eller den fysiska infrastrukturen i byggnaden i de fall en innehavare av en nyttjanderätt till den infrastrukturen eller accesspunkten inte är ägare till desamma eller påverka äganderätten för tredje parter såsom markägare och byggnaders ägare.
6. Senast den ... [18 månader från den dag då denna förordning träder i kraft] ska Berec, efter samråd med intressenter, nationella tvistlösningsorgan och andra behöriga unionsorgan eller unionsbyråer inom de relevanta sektorerna i förekommande fall, och med beaktande av väletablerade principer och de olikartade förhållandena i medlemsstaterna, i nära samarbete med kommissionen, offentliggöra riktlinjer om villkoren för tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader, inbegripet om tillämpningen av rättvisa och rimliga villkor, och de kriterier som tvistlösningsorganen bör följa vid tvistlösning.

Artikel 12

Digitalisering av centrala informationspunkter

1. De centrala informationspunkterna ska tillhandahålla lämpliga digitala verktyg, till exempel i form av webbportaler, databaser, digitala plattformar eller digitala applikationer, för att göra det möjligt att online utöva alla rättigheter och fullgöra alla de skyldigheter som fastställs i denna förordning.
2. Medlemsstaterna får i förekommande fall koppla samman eller helt eller delvis integrera flera befintliga eller nyligen utvecklade digitala verktyg som stöder de centrala informationspunkter som avses i punkt 1 för att undvika duplicering av digitala verktyg.

3. Medlemsstaterna ska inrätta en enda nationell digital ingångspunkt, bestående av ett gemensamt användargränssnitt för att säkerställa smidig åtkomst till de digitaliserade centrala informationspunkterna.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa tillräckliga tekniska, ekonomiska och mänskliga resurser för att stödja införandet och digitaliseringen av centrala informationspunkter.

Artikel 13

Tvistlösning

1. Utan att det påverkar möjligheten att hänskjuta ett ärende till en domstol ska varje part ha rätt att hänskjuta följande tvister till det behöriga nationella tvistlösningsorgan som inrättats i enlighet med artikel 14:
 - a) Om tillträde till befintlig infrastruktur vägras eller om överenskommelse om särskilda villkor, inbegripet pris, inte har nåtts inom en månad från dagen för mottagandet av begäran om tillträde enligt artikel 3.
 - b) I samband med de rättigheter och skyldigheter som anges i artiklarna 4 och 6, inbegripet om den begärda informationen inte tillhandahålls inom de tillämpliga tidsfristerna.
 - c) Om en överenskommelse om samordning av bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5.2 inte har nåtts inom en månad från dagen för mottagandet av den formella begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt.

- d) Om en överenskommelse om tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader som avses i artikel 11.2 eller 11.3 inte har nåtts inom en månad från dagen för mottagandet av den formella begäran om tillträde.

Medlemsstaterna får föreskriva att det behöriga nationella tvistlösningsorganet i händelse av tvister som avses i punkt 1 a och d, om den enhet från vilken operatören begärt tillträde samtidigt är den enhet som har rätt att bevilja ledningsrätt till den egendom på, i eller under vilken föremålet för begäran om tillträde är beläget, också får lösa tvisterna om ledningsrätten.

- 2. Med fullt beaktande av proportionalitetsprincipen och de principer som fastställs i relevant vägledning från kommissionen eller Berecs riktlinjer ska det nationella tvistlösningsorgan som avses i punkt 1 utfärda ett bindande beslut för att lösa tvisten

- a) inom fyra månader från dagen för mottagandet av begäran om tvistlösning, med avseende på tvister som avses i punkt 1 a,
- b) inom en månad från dagen för mottagandet av begäran om tvistlösning, när det gäller tvister som avses i punkt 1 b, c och d.

Dessa tidsfrister får endast förlängas i vederbörligen motiverade undantagsfall.

- 3. När det gäller tvister som avses i punkt 1 a, c och d får det nationella tvistlösningsorganets beslut bestå i att i förekommande fall fastställa rättvisa och rimliga villkor, inbegripet pris.

4. Tvistlösningsorganen ska offentliggöra sina beslut, samtidigt som principerna om konfidentialitet och skydd av affärshemligheter respekteras. Den centrala informationspunkten ska säkerställa tillgång till de beslut som offentliggörs av tvistlösningsorganen.

Om tvisten rör tillträde till en operatörs infrastruktur och det nationella tvistlösningsorganet är den nationella regleringsmyndigheten, ska de mål som anges i artikel 3 i direktiv (EU) 2018/1972 beaktas i förekommande fall.

5. Denna artikel kompletterar och påverkar inte de rättsmedel och förfaranden som är förenliga med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Artikel 14

Behöriga organ

1. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse ett eller flera behöriga organ som ska utföra de uppgifter som tilldelats det nationella tvistlösningsorganet i enlighet med artikel 13.1 (*det nationella tvistlösningsorganet*).
2. Det nationella tvistlösningsorganet ska vara juridiskt åtskilt från och funktionellt oberoende av alla nätoperatörer och alla offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur som är inblandade i tvisten. Medlemsstater som behåller äganderätten till eller kontrollen över nätoperatörer ska säkerställa en effektiv strukturell åtskillnad mellan de funktioner som är kopplade till de nationella tvistlösningsförfarandena och funktionerna vid den centrala informationspunkten och verksamheter som har samband med ägande eller kontroll.

Nationella tvistlösningsorgan ska agera oberoende och objektivt och får inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ när de fattar beslut om de tvister som föreläggs dem. Detta ska inte hindra tillsyn i enlighet med nationell rätt. Endast behöriga överklagandeinstanser ska ha befogenhet att upphäva eller undanröja de nationella tvistlösningsorganens beslut.

3. Det nationella tvistlösningsorganet får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för att utföra de uppgifter som det ålagts.
4. Alla parter som berörs av en tvist ska samarbeta fullt ut med det nationella tvistlösningsorganet.
5. Funktionerna för den centrala informationspunkt som avses i artiklarna 3–10, 12 och 13 ska utföras av ett eller flera behöriga organ som utses av medlemsstaterna på nationell, regional eller lokal nivå, beroende på vad som är lämpligt. För att täcka kostnaderna för att utföra dessa funktioner får avgifter tas ut för användning av de centrala informationspunkterna.
6. Punkt 2 första stycket ska i tillämpliga delar gälla för de behöriga organ som utför en central informationspunkts funktioner.
7. De behöriga organen ska utöva sina befogenheter opartiskt, öppet och i lämplig tid. Medlemsstaterna ska säkerställa att de har tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och tillräckligt med personal för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats.

8. Medlemsstaterna ska offentliggöra de uppgifter som ska utföras av varje behörigt organ via en central informationspunkt, särskilt om dessa uppgifter tilldelas mer än ett behörigt organ eller om de tilldelade uppgifterna har ändrats. När så är lämpligt ska de behöriga organen samråda och samarbeta med varandra i frågor av gemensamt intresse.
9. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen identiteten på varje behörigt organ i enlighet med denna artikel som utför en uppgift enligt denna förordning och dessa organs respektive ansvarsområden och alla ändringar avseende det behöriga organet ska meddelas innan en sådan utnämning eller ändring börjar gälla.
10. Alla beslut som fattas av ett behörigt organ ska kunna överklagas i enlighet med nationell rätt till en helt oberoende överklagandeinstans, inbegripet ett organ av rättslig karaktär. Artikel 31 i direktiv (EU) 2018/1972 ska i tillämpliga delar gälla för varje överklagande enligt denna punkt.

Rätten att överklaga i enlighet med första stycket påverkar inte parternas rätt att väcka talan vid den behöriga nationella domstolen.

Artikel 15

Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av denna förordning eller av något av de bindande beslut som antagits av de behöriga organ som avses i artikel 14 och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara ändamålsenliga, effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 16

Rapportering och övervakning

1. Senast den ... [fyra år efter den dag då denna förordning träder i kraft] ska kommissionen överlämna en rapport om genomförandet av denna förordning till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska innehålla en sammanfattning av effekten av de åtgärder som anges i denna förordning och en bedömning av framstegen för att uppnå förordningens mål, bland annat om och i så fall hur denna förordning kan bidra ytterligare till att uppnå de konnektivitetsmål som fastställs i beslut (EU) 2022/2481.

Rapporten ska omfatta utveckling med anknytning till denna förordnings tillämpningsområde som kan påverka framstegen mot en snabb och omfattande utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet i landsbygdsområden, områden och avlägsna områden, såsom öar, bergsområden och glesbefolkade områden, utvecklingen av marknaden för mastinfrastruktur och införandet av olika backhaul-lösningar, inbegripet satellit-backhaul, i digital höghastighetskonnektivitet.

2. I detta syfte får kommissionen begära in upplysningar från medlemsstaterna, vilka ska lämnas in utan onödigt dröjsmål. I synnerhet ska medlemsstaterna senast den ... [18 månader från den dag då denna förordning träder i kraft], i nära samarbete med kommissionen, genom den kommunikationskommitté som inrättats enligt artikel 118 i direktiv (EU) 2018/1972, fastställa indikatorer för att på lämpligt sätt övervaka tillämpningen av denna förordning och mekanismen för att säkerställa regelbunden datainsamling och rapportering till kommissionen.

Artikel 17
Ändringar av förordning (EU) 2015/2120

Förordning (EU) 2015/2120 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska följande led läggas till:

- ”5. nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst: nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst enligt definitionen i artikel 2.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972*.
- 6. inhemsk kommunikation: nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som originerar i den medlemsstat där konsumentens nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller mobilnummer i samma medlemsstats nationella nummerplan.
- 7. kommunikation inom EU: nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som originerar i den medlemsstat där konsumentens nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller ett mobilnummer i en annan medlemsstats nationella nummerplan.

* Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36).”

2. I artikel 5a ska följande punkter läggas till:

- ”7. Från och med den 1 januari 2029 får leverantörer inte tillämpa olika slutkundspriser för konsumenter för inhemsk kommunikation och kommunikation inom EU, förutsatt att tekniska regler om skyddsåtgärder, till exempel om hållbarhet, skälig användning och bedrägeribekämpning, antas. Senast den 30 juni 2028 ska kommissionen, efter samråd med Berec, anta en genomförandeakt som fastställer dessa tekniska regler i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 5b.
8. Från och med den 1 januari 2025 får leverantörer på frivillig basis uppfylla den skyldighet att inte tillämpa olika slutkundspriser som fastställs i punkt 7. Dessa leverantörer ska undantas från de skyldigheter som fastställs i punkt 1, om inte annat följer av en policy för skälig användning, i syfte att i ett tidigare skede ge konsumenterna samma slutkundspriser för inhemsk kommunikation och kommunikation inom EU. I detta syfte ska kommissionen senast den 31 december 2024, efter samråd med Berec, anta en genomförandeakt om skälig användning, på grundval av typiska användningsmönster, och bedrägeribekämpningsåtgärder. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 5b.2.
9. Senast den 30 juni 2027 ska kommissionen, efter samråd med Berec, se över denna artikel och kommissionen får, på grundval av en bedömning av dess konsekvenser, vid behov besluta att lägga fram ett lagstiftningsförslag för att ändra den.
10. Den bedömning som avses i punkt 9 ska omfatta följande:
- a) Utvecklingen av grossistkostnaderna i samband med tillhandahållande av kommunikation inom EU.

- b) Utvecklingen av konkurrensen på marknaden för tillhandahållande av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och trenden för slutkundspriserna för kommunikation inom EU i de olika medlemsstaterna.
- c) Utvecklingen av konsumenternas preferenser och valet av specialerbjudanden och paket som inte debiteras på grundval av den faktiska förbrukningen för kommunikation inom EU.
- d) Den möjliga inverkan på de nationella marknaderna för tillhandahållande av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och i synnerhet på de slutkundspriser som tas ut för konsumenter i stort, med beaktande av kostnaderna för tillhandahållande av kommunikation inom EU, och åtgärdernas potentiella inverkan på leverantörernas intäkter och, om möjligt, leverantörernas investeringskapacitet, särskilt med tanke på den framtida utbyggnaden av nät i linje med de konnektivitetsmål som anges i beslut (EU) 2022/2481 om ytterligare avgifter för kommunikation inom EU inte redan tillämpas.
- e) Omfattningen av användningen av samt tillgängligheten och konkurrenskraften för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller andra alternativ till kommunikation inom EU.
- f) Utvecklingen av prisplanerna när det gäller kommunikation inom EU, särskilt i vilken utsträckning genomförandet av de åtgärder som föreskrivs i punkt 8 har lett till resultat i fråga om undanröjande av skillnader i slutkundspriser mellan inhemsk kommunikation och kommunikation inom EU för konsumenterna.

11. För att genomföra den bedömning som avses i punkt 9 ska Berec regelbundet samla in relevant information från de nationella regleringsmyndigheterna. I tillämpliga fall får de nationella regleringsmyndigheterna tillhandahålla sådana uppgifter i samordning med andra behöriga myndigheter. De uppgifter som Berec samlar in i enlighet med denna punkt ska anmälas till kommissionen minst en gång om året. Kommissionen ska offentliggöra uppgifterna. För att säkerställa att Berec kan fullgöra sina skyldigheter enligt denna punkt ska leverantörer vara skyldiga att samarbeta genom att tillhandahålla de begärda uppgifterna, inbegripet konfidentiella uppgifter, till de berörda nationella myndigheterna.”

3. Följande artikel ska införas:

”Artikel 5b

Kommittéförfarande

1. För att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 5a i denna förordning ska kommissionen biträdas av kommunikationskommittén, som inrättats genom artikel 118.1 i direktiv (EU) 2018/1972. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna artikel ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.”

4. I artikel 10.5 ska datumet ”den 14 maj 2024” ersättas med ”den 30 juni 2032”.

Artikel 18
Upphävande

1. Direktiv 2014/61/EU upphör att gälla med verkan från och med den ... [den dag då denna förordning blir tillämplig].
2. Om de bestämmelser i denna förordning som ersätter bestämmelserna i direktiv 2014/61/EU tillämpas från och med ett senare datum ska följande motsvarande bestämmelser i det direktivet, genom undantag från punkt 1 i den här artikeln, förbli i kraft till och med samma datum enligt följande:
 - a) Artiklarna 4.2, 4.3, artikel 4.4 första meningen, artiklarna 6.1, 6.2, 6.3, 6.5, och artikel 7.1 och 7.2 i det direktivet ska förbli i kraft till och med den ... [24 månader från dagen för ikraftträdandet av denna förordning].
 - b) Artikel 8.1–8.4 i det direktivet ska förbli i kraft till och med den ... [21 månader från dagen för ikraftträdandet av denna förordning].
3. Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

Artikel 19
Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

2. Den ska tillämpas från och med den ... [18 månader från den dag då denna förordning träder i kraft].
3. Genom undantag från punkt 2 i denna artikel gäller följande:
 - a) Artiklarna 5.6 och 11.6 ska tillämpas från och med den... [den dag då denna förordning träder i kraft].
 - b) Artikel 17 ska tillämpas från och med den 15 maj 2024.
 - c) Artikel 10.1, 10.2 och 10.3 ska tillämpas från och med den ... [21 månader från den dag då denna förordning träder i kraft].
 - d) Artiklarna 4.3, 6.1, 7.2, 7.3, 12.1, 12.2 och 12.3 ska tillämpas från och med den ... [24 månader från den dag då denna förordning träder i kraft].

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

Jämförelsetabell

Direktiv 2014/61/EU	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 1.1
Artikel 1.2	Artikel 1.3
Artikel 1.3	Artikel 1.3
Artikel 1.4	Artikel 1.2
—	Artikel 1.4
—	Artikel 1.5
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3.1	Artikel 3.11
Artikel 3.2	Artikel 3.1
—	Artikel 3.2
—	Artikel 3.3
—	Artikel 3.4
Artikel 3.3	Artikel 3.5
—	Artikel 3.6
Artikel 3.3 andra stycket	Artikel 3.7
Artikel 3.4	Artikel 13.1 a
	Artikel 13.2
Artikel 3.5	Artikel 13.3
	Artikel 13.4 andra stycket
—	Artikel 3.8
—	Artikel 3.9
—	Artikel 3.10

Direktiv 2014/61/EU	Denna förordning
Artikel 3.6	Artikel 3.12
–	Artikel 3.13
Artikel 4.1	Artikel 4.1
Artikel 4.2	Artikel 4.3
–	Artikel 4.2
Artikel 4.3	Artikel 4.1
	Artikel 4.3
Artikel 4.4 första meningen	Artikel 4.3
–	Artikel 4.4
Artikel 4.4 andra och tredje meningarna	Artikel 4.1 andra och tredje styckena
Artikel 4.5	Artikel 4.5
Artikel 4.6	Artikel 13.1 b
	Artikel 13.2 b
Artikel 4.7	Artikel 4.6
	Artikel 4.7
Artikel 4.8	Artikel 4.8
Artikel 5.1	Artikel 5.1
Artikel 5.2	Artikel 5.2
–	Artikel 5.3
–	Artikel 5.4
Artikel 5.3	Artikel 13.1 c
Artikel 5.4	Artikel 13.2 b
	Artikel 13.3
Artikel 5.5	Artikel 5.5
–	Artikel 5.6

Direktiv 2014/61/EU	Denna förordning
Artikel 6.1	Artikel 6.1
Artikel 6.2	–
Artikel 6.3	Artikel 6.1
Artikel 6.4	Artikel 13.1 b, artikel 13.2 b
Artikel 6.5	Artikel 6.2
–	Artikel 7.1
Artikel 7.1	Artikel 7.2
Artikel 7.2	Artikel 7.3
–	Artikel 7.4
Artikel 7.3	Artikel 7.5
	Artikel 7.6
	Artikel 7.7
	Artikel 7.8
–	Artikel 7.9
	Artikel 7.10
	Artikel 7.11
	Artikel 7.12
Artikel 7.4	–
–	Artikel 8
–	Artikel 9
Artikel 8.1	Artikel 10.1
Artikel 8.2	Artikel 10.2
Artikel 8.3	Artikel 10.6
	Artikel 10.7
Artikel 8.4	Artikel 10.8

Direktiv 2014/61/EU	Denna förordning
Artikel 9.1	Artikel 11.1
Artikel 9.2	Artikel 11.2
	Artikel 11.3
Artikel 9.3	Artikel 13.1 d
	Artikel 13.2
Artikel 9.4	Artikel 11.3
Artikel 9.5	Artikel 11.4
Artikel 9.6	Artikel 11.5
–	Artikel 11.6
–	Artikel 12
–	Artikel 13.1 andra stycket
–	Artikel 13.4 första stycket
	Artikel 13.5
Artikel 10.1	Artikel 14.1
Artikel 10.2	Artiklarna 14.2 och 14.3
Artikel 10.3	Artikel 14.4
Artikel 10.4	Artikel 14.5
–	Artikel 14.6
–	Artikel 14.7
Artikel 10.5	Artikel 14.9
Artikel 10.6	Artikel 14.10
Artikel 11	Artikel 15
Artikel 12	Artikel 16.1

Direktiv 2014/61/EU	Denna förordning
–	Artikel 16.2
–	Artikel 17
–	Artikel 18
Artikel 13	–
Artikel 14	Artikel 19
Artikel 15	–